

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี

สารนิพนธ์
ของ
มณูญ ชัยสูงเนิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2549

การศึกษาศาสนาและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี

สารนิพนธ์
ของ
มณูญ ชัยสูงเนิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี

บทคัดย่อ
ของ
มณูญ ชัยสูงเนิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2549

มนูญ ชัยสูงเนิน. (2549). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียน จุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วย ศาสตราจารย์.ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและรวบรวมข้อเสนอแนะในการ บริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงาน ปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงาน กิจการนักเรียนประจำ โดย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียน 15 คน รวม 70 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบ สัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย เป็นดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย มีการปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับมาก มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2) ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 3) ด้านงานสวัสดิการนักเรียน มี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 4) ด้านงานกิจการ นักเรียนประจำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน ซึ่ง ผู้บริหารและครู กล่าวถึงมาก ได้แก่ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนอย่าง ต่อเนื่อง ห้องสมุดควรมีความทันสมัย ภาชนะใส่อาหารควรสะอาดและผ่านการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน และการรับครูเพื่อมาดูแลนักเรียนประจำควรกำหนดสัดส่วนตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา สำหรับ นักเรียนมีข้อกล่าวถึงมาก ได้แก่ โรงเรียนมีระเบียบมากเกินไป การบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรมี ความเป็นกันเอง น้ำดื่ม น้ำใช้ของโรงเรียนไม่สะอาด และหอพักนักเรียนไม่ควรมีระเบียบมาก

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS ON THE STUDENT AFFAIRS
ADMINISTRATION AT PRINCESS CHULABHORN' S COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
MANOON CHAISUNGNERN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2006

Manoon Chaisungnern. (2006). *A Study of the State and Problems on the Student Affairs Administration at Princess Chulabhorn's College at Lopburi*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Asst Prof. Dr. Puongrat Kesonpat.

The purpose of this research was to study four aspects of the state and problems of student affairs administration: administrative and disciplinary affairs, curriculum supplement, student welfare, and boarding student affairs and to collect recommendations of school administrators, teachers, and students involving with such aspects. Samples of this research were 70 school administrators, teachers, and students: 5 of school administrators, 50 of teachers, and 15 of students of Princess Chulabhorn's College at Lopburi. The research instruments were questionnaire, estimation method of 5 scales, and interview. Statistical methods for data analysis for this research were percentage, mean, and standard deviation.

The results of this research were found as follows:

1. The state and problems of work performance of student activity administration of Princess Chulabhorn's College at Lopburi generally were at highest level, and there were at the least level for the problems in work performance with the details of each aspect as follows: 1) For administrative and disciplinary affairs, the work performance was at highest level and there was at the least level for problem in work performance. 2) For curriculum supplement, there was a work performance at highest level and the problems in work performance were at the least level. 3) For student welfare, there was a work performance at medium level and the problems in work performance were at least level. 4) For boarding student affairs, work performance was mostly at highest level and the problems in work performance were at medium level.

2. The most recommendations for the student affairs administration were that students here were found to be rarely obeisant. The school should provide activities that could instill students continuously.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน
จุฬารัตนาธิปัตย์ วิทยาเขต ของ มนุษย์ ชัยสูงเนิน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์รัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพฑูรย์ อ่อนมั่ง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์รัตน์ เกษรแพทย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณา จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาทำสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุญย์ อ่อนมั่ง กรรมการสอบปากเปล่า ที่ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำด้วยความเมตตา ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายณัฐศักดิ์ จันทร์ผล ศิษยานุศิษย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุญย์ อ่อนมั่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายชันฟา ธโนปจัย ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี และ นายวิสูตร เกษมสุข ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่ได้ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ จังหวัดลพบุรี ที่ได้ ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ นางมาลี สืบกระแส หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่กรุณาช่วยวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งนิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ รุ่น 4 องค์กรฯ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยจะขอเก็บไว้ในความทรงจำตลอดไป

ประโยชน์ และคุณค่า อันเนื่องมาจาก สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบบอชญา แต่ คุณพ่ออย่าง คุณแม่สุวรรณี ชัยสูงเนิน และครู อาจารย์ ที่มีพระคุณอันประเสริฐ ขอมอบคุณความดี และ ความสำเร็จครั้งนี้สำหรับ คุณอำไพพรรณ ชัยสูงเนิน และลูกแก้ว ที่เป็นทั้งความหวังและกำลังใจของ ผู้วิจัย

มณูญ ชัยสูงเนิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
งานกิจการนักเรียน.....	8
ความหมายของงานกิจการนักเรียน.....	8
ความมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน.....	9
การบริหารงานกิจการนักเรียน.....	10
ความหมายการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	11
ความสำคัญและประโยชน์การบริหารงานกิจการนักเรียน.....	12
การวางแผนและการจัดองค์การบริหารงานกิจการนักเรียน.....	14
บทบาทหน้าที่ของบุคลากรบริหารกิจการนักเรียน.....	15
ขอบข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	17
ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย.....	25
ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ด้านงานสวัสดิการนักเรียน.....	34
	ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ.....	40
	ข้อมูลโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี.....	45
	ประวัติความเป็นมา.....	45
	วัตถุประสงค์การจัดตั้งโรงเรียน.....	46
	แผนการจัดชั้นเรียน.....	47
	บุคลากรของโรงเรียน.....	47
	โครงสร้างการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	49
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
	งานวิจัยในประเทศ.....	53
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	56
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
	ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี.....	65
	ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงาน กิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี.....	71
	ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงาน กิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	82
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
การดำเนินการวิจัย.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	87
 บรรณานุกรม.....	 89
 ภาคผนวก.....	 93
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 112

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนห้องเรียนและนักเรียน.....	47
2	แสดงจำนวนบุคลากร	48
3	แสดงตารางกิจวัตรประจำวัน.....	50
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	58
5	ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ.....	64
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี โดยภาพรวม.....	65
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย.....	66
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	67
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน.....	69
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ	70
11	ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย.....	72
12	ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	73
13	ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน.....	74
14	ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ.....	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

15	ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย.....	76
16	ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	77
17	ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน	78
18	ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ.....	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	แสดงแผนภูมิการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งมีความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากที่สุด การศึกษานอกจากจะช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ในเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะช่วยให้มีการพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่อีกด้วย ทุกคนเชื่อว่าการศึกษามีเกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เมื่อพัฒนาสมบูรณ์ดีแล้วจะสะท้อนกลับมาทำให้การดำรงชีวิตของคนในชาติ มีแต่ความสุข ความปลอดภัย ดังที่คณะกรรมการวางรากฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้พิจารณาโครงสร้างของการศึกษาและมีความเห็นว่าการศึกษาคือเป็นผลดีต่อสถานการณ์ของประเทศไทยปัจจุบันจะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ความชำนาญ เพื่อให้คนไทยทุกคนรู้จักตนเอง รู้จักใช้ชีวิตและเข้าใจสังคม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่ จะได้สามารถครองชีวิต ประกอบการทำงานด้วยรู้เท่าทันและแก้ปัญหาได้ สามารถสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ (ผ่องพรรณน. ตรีสุวรรณ. 2546 : 1)

นักบริหารการศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถพัฒนาหลักการบริหาร และทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีการบริหาร ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นต้น บรรดาทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้ มีเป็นจำนวนมาก ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษาได้ (ปราชญา กล้าผจญ. 2542 : 5) โรงเรียนถือว่าเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่เชื่อมต่อองค์ความรู้ทั้งหลายไปสู่ตัวนักเรียนซึ่งภารกิจของการบริหารงานโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านจำแนกงานบริหารโรงเรียนออกเป็นหลายด้าน เช่น กาญจนา ศรีกาพิสินธุ์ (2535 : 13) ได้แบ่งภารกิจการบริหารงานโรงเรียนออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบริหารบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านงานธุรการ และการเงินและด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่แบ่งการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2539 (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 3 -10) มีสาระสำคัญประกอบด้วย งานต่าง ๆ 7 หมวด คือ การบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ งานโรงเรียนกับชุมชน การบริหารอาคารสถานที่ เป็นต้น

โรงเรียนจุฬารัตนวิทยาลักษณ์ ลพบุรี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนประเภทอยู่ประจำ นักเรียน

ที่เข้ามาศึกษาที่โรงเรียนมาจากพื้นที่บริการ 7 จังหวัด ได้แก่ อุทัยฯ สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท อุทัยธานี และลพบุรี นอกจากนี้ยังมีนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการอีกหลายจังหวัด เช่น นครราชสีมา นครสวรรค์ สุรินทร์ กรุงเทพมหานคร เป็นต้น การที่นักเรียนมาจากหลายพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกันทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบกับการต้องจากครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อมาอยู่โรงเรียนประจำทำให้เกิดภาวะทางจิตใจ เช่น คิดถึงบ้าน ไม่อยากอยู่ประจำ บางคนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพราะต้องการให้โรงเรียนลงโทษให้ออกจากโรงเรียน นักเรียนขาดระเบียบวินัยชอบขีดเขียนและทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน การกำหนดตารางปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามเวลา ที่กำหนด ซึ่งโรงเรียนมุ่งหวังจะใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนแต่ปัญหาที่สะท้อนกลับมาจากนักเรียนและผู้ปกครอง ก็คือ นักเรียนไม่มีเวลาส่วนตัว ทำให้รู้สึกอึดอัดและเครียด การรับและส่งนักเรียนยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนนั่นคือ ผู้ปกครองต้องการความสะดวกรวดเร็ว ให้โรงเรียนลดขั้นตอนให้น้อยลง แต่โรงเรียนต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัยจึงต้องเข้มงวด ผู้ปกครองนักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ปลดปล่อยให้เป็นภาระของโรงเรียน แต่เพียงลำพัง การจัดครูให้อยู่ประจำเพื่อดูแลนักเรียนในหอพักไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะครูมีภาระ ที่ต้องกลับไปดูแลครอบครัวของตนเอง ครูและผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดสอนพิเศษ ในช่วงหลังเลิกเรียนและวันเสาร์โรงเรียนไม่สามารถหาครูที่เก่งมีความสามารถสูงมาสอนได้ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำ โทรศัพท์ ถนน ไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร การจัดโภชนาการยังไม่ถูกสุขอนามัยเท่าที่ควร สวัสดิการนักเรียนยังไม่ทั่วถึง หอพักนักเรียนไม่สะอาด ซึ่งจากสภาพและปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบถึงการบริหารงานของโรงเรียน งานกิจการนักเรียนเป็นงานสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมให้งานวิชาการซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยลดและขจัดปัญหาของนักเรียนอันจะทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้มีพัฒนาการสูงสุดเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของนักเรียนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการเป็นผู้นำและผู้ตาม รู้จักเคารพนับถือ ผู้อื่นและตนเอง มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มีจิตใจที่มั่นคงสร้างสัมพันธภาพอันดีกับคนในวัยเดียวกันและวัยแก่กว่าได้ สร้างค่านิยมที่เหมาะสม พัฒนาการทางด้านเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชา ต่อโรงเรียนและต่อชุมชน อีกทั้งยังช่วยให้มีโอกาสได้ร่วมงานกับเพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ บุคคลต่าง ๆ ในชุมชน สามารถที่จะดำรงตนได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้งานด้านนี้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือ

กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมงานกิจการนักเรียนร่วมกันกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย จัดทำเป็นแผนงาน และโครงการบริหารงานด้านนี้ในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน (ผ่องพรรณ ตรีสวรรณ. 2546 : 3) ด้วยเหตุที่ การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการบริหารงานวิชาการ เพราะการดำเนินงานมุ่งตรงไปที่นักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ ที่จะไปศึกษาต่อหรือออกไปประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพ ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียน ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของสังคม อันส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัย ครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ใช้กำหนดเป็นนโยบาย มาตรการในการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกรอบแนวความคิดของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ซึ่งแบ่งการบริหารงานกิจการนักเรียนออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและ

ระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ด้านงานกิจการนักเรียน ประจำ และด้านงานสำนักงาน โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โดยศึกษาจากประชากร ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียน 659 คน รวม จำนวนประชากร 714 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็น ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการนักเรียน 15 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 70 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย
2. ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. ด้านงานสวัสดิการนักเรียน
4. ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สภาพ** หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี

2. **ปัญหา** หมายถึง ข้อขัดข้องในการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี

3. **การบริหารงานกิจการนักเรียน** หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียน นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติในชั้นเรียน ได้แก่ งานปกครองและระเบียบวินัย งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร งานสวัสดิการนักเรียน และงานกิจการนักเรียนประจำ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย หมายถึง การรวบรวมและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองและระเบียบวินัย การจัดทำแผนปฏิบัติงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ และผู้รับผิดชอบ การประสานติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัยแก่นักเรียน การยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่ประพฤติดี การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานปกครองและระเบียบวินัย

3.2 ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดทำแผนปฏิบัติงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่และ ผู้รับผิดชอบ การประสานติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดบริการส่งเสริม การใช้ห้องสมุด การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี การจัด กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมชุมนุมต่าง ๆ และ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน หมายถึง การรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานสวัสดิการนักเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การประสานติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดบริการยานพาหนะที่ สะดวก และปลอดภัย การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ การจัดระบบดูแลสุขภาพความปลอดภัย การจัดบริการอาหารที่สะอาด ถูกสุขอนามัย การจัดบริการแนะแนว การจัดบริการสาธารณสุขโรค และ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานสวัสดิการนักเรียน

3.4 ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ หมายถึง การรวบรวมและจัดทำระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับนักเรียนประจำ การจัดทำแผนปฏิบัติงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่และ ผู้รับผิดชอบ การประสานติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการจัด นักเรียนเข้าอยู่ประจำในหอพัก การจัดครูเพื่อควบคุมดูแลนักเรียนประจำ การจัดกิจกรรมกีฬาและ นันทนาการสำหรับนักเรียนประจำ การดำเนินการจัดสอนพิเศษ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารงานกิจการนักเรียนประจำ

4. โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบสหศึกษา ประเภทอยู่ประจำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดลพบุรี

5. ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว

6. ครู หมายถึง ข้าราชการครู สายปฏิบัติการสอนและสายส่งเสริมการสอน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ปีการศึกษา 2548

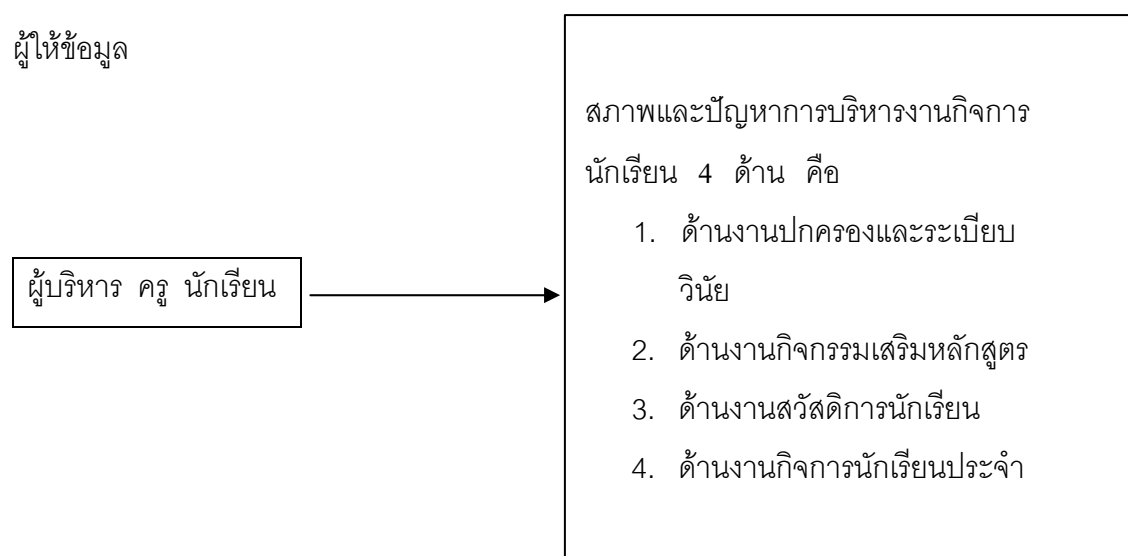
7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนจุฬาราช วิทยาลัย ลพบุรี ปีการศึกษา 2548

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี. 2546: 23) ซึ่งแบ่งการบริหารงานออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัยหมายถึง งานที่เกี่ยวกับการปลูกฝังสร้างเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม เป็นคนดีของสังคม ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ให้สามารถปรับตัวและปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ด้านงานสวัสดิการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือนักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความสุข ความสะดวกสบาย ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียนที่โรงเรียนได้จัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่อยู่ประจำในโรงเรียน ด้านงานสำนักงาน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดซื้อจัดจ้าง การโต้ตอบหนังสือ งานทะเบียนประวัตินักเรียน เป็นต้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. งานกิจการนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของงานกิจการนักเรียน
 - 1.2 ความมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน
 - 2.1 ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน
 - 2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน
 - 2.3 การวางแผนและจัดองค์กรบริหารงานกิจการนักเรียน
 - 2.4 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรบริหารงานกิจการนักเรียน
3. ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน
 - 3.1 ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย
 - 3.2 ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 3.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน
 - 3.4 ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ
4. ข้อมูลโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี
 - 4.1 ประวัติความเป็นมา
 - 4.2 วัตถุประสงค์การจัดตั้งโรงเรียน
 - 4.3 แผนการจัดชั้นเรียน
 - 4.4 บุคลากรของโรงเรียน
 - 4.5 โครงสร้างการบริหารงานกิจการนักเรียน
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอน ในชั้นปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนให้ก้าวหน้าประสบผลสำเร็จและมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดีอันจะมีผลไปถึงการพัฒนาศักยภาพ และความรู้ความสามารถ หรือความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเองทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสู่อาชีพการงานอีกด้วยงานกิจการนักเรียนเป็นงานด้านหนึ่งใน 6 ด้าน ของโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย งานวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 5)

1.1 ความหมายของงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน หมายถึง บรรดากิจกรรมประกอบหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษากับนักเรียนนอกห้องเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนของครู - อาจารย์ ไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ในการที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา เช่น กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจเฉพาะและความสามารถพิเศษ กิจกรรมที่เป็นบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจ กิจกรรมทางสังคม สันทนาการ และกิจกรรมทางด้านกีฬา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 ข : 260)

อดิศักดิ์ สามงานแสน (2544 : 10) กล่าวถึงงานกิจการนักเรียนไว้ว่า งานกิจการนักเรียนหมายถึง งานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ตั้งแต่เข้าเรียนจนถึงหลังจบการศึกษาไปแล้ว ไม่รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ มุ่งสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคนเพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 147-149) กล่าวถึงงานกิจการนักเรียนนักศึกษาไว้ว่า งานกิจการนักเรียนนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สถานศึกษาได้จัดไว้เพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการและวิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม อารมณ์มั่นคง สุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นงานที่ช่วยเสริมเติมเต็มให้มีความสมบูรณ์นอกเหนือจากที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้น

จากการศึกษาความหมายของงานกิจการนักเรียน สรุปว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนนอกจากการเรียนการสอนตามปกติในชั้นเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การเข้าเรียนจนจบการศึกษาไปแล้ว เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนเป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

1.2 ความมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 :148) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อจะได้ช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญา เพื่อความสำเร็จและก้าวหน้าทางวิชาการ
2. เพื่อจัดให้บริการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาตนเอง และช่วยให้เข้าใจความมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตในสถานศึกษา
3. เพื่อเปิดโอกาสให้ใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตยในรูปแบบของสถานนักเรียน องค์การนักเรียน รวมทั้งรูปแบบของกิจกรรมนักศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้สิทธิและความรับผิดชอบ รวมทั้งการเรียนรู้วิธีการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อเปิดโอกาสให้คณาจารย์ นักเรียน ได้มีโอกาสติดต่อ พบปะซึ่งกันและกัน นอกห้องเรียนที่งานกิจการนักเรียนจะเป็นตัวกลางช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีแก้ไขปัญหาชีวิต
5. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้รับความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนทั้งนี้โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุนในกรณีจำเป็น เช่น การให้ทุน การให้เงินยืม การจัดหางานให้ทำ เป็นต้น
6. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาความรับผิดชอบและความมีวินัยในตัวเองให้สูงขึ้น
7. เพื่ออธิบายถึงจุดมุ่งหมาย นโยบาย กฎระเบียบ และการบริหารงานของสถานศึกษาแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป
8. เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการงานกิจการนักเรียน มีขวัญในการปฏิบัติงานสูงขึ้น และมีความรักใคร่ผูกพันกับสถานศึกษา

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2535 : 13) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ว่างานกิจการนักเรียนมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนในเรื่องต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อช่วยให้เด็กได้สำรวจตัวเอง เข้าใจตัวเอง ในด้านความสนใจ ความต้องการ ความถนัด และความสามารถเพื่อช่วยให้ครูรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลที่จะส่งเสริมความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียนแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสม

2. เพื่อช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนประสบการณ์และทักษะด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

3. เพื่อช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็กอย่างเต็มศักยภาพ

4. เพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในงานของตนอย่างภาคภูมิใจและมีความสุข

5. เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีแก่เด็ก มีศีลธรรมจรรยาในการอยู่ และทำงาน

ร่วมกับผู้อื่น

6. เพื่อส่งเสริมการปกครองตนเองตามแนวทางประชาธิปไตย

7. เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสศึกษาเล่าเรียน และได้รับประโยชน์สูงสุดอย่างเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน ก็คือ เป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาให้กับนักเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิต ทำให้ครูกับนักเรียนได้มีโอกาสติดต่อบปะกัณนอกห้องเรียนโดยมีกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้น ช่วยให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักสำรวจตัวเอง นำความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ได้อย่างถูกต้อง รู้จักปกครองตนเองตามแนวทางประชาธิปไตย สามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งจะช่วยสร้างคุณสมบัติที่สำคัญหลายประการที่มุ่งให้เกิดแก่นักเรียน เช่น คุณสมบัติในด้านการมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริตและเชื่อมั่นในตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ยอเยองผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ตามระบอบประชาธิปไตย ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมได้ นักบริหารการศึกษาโดยเฉพาะนักบริหารระดับโรงเรียน ที่มีความรู้ความสามารถในงานด้านนี้ย่อมสามารถที่จะจัดและดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งผลที่ได้ก็คือ คุณสมบัติอันพึงประสงค์หลายอย่างที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จของการจัดการศึกษาของประเทศอย่างน่าภาคภูมิใจ (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 5)

2.1 ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน ไว้หลายทัศนะ อาทิ เช่น พิชัย เสงี่ยมจิต ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายการบริหารกิจการนักเรียนและได้สรุปความหมายไว้ดังนี้ (พิชัย เสงี่ยมจิต. 2542 : 60)

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิช ชีระกุล ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือที่เกี่ยวกับวิชาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ปัญญา สาร ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนหมายถึง การบริหารและนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการสอนในห้องเรียน การบริหารกิจการนักเรียนเริ่มตั้งแต่การสำรวจนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับ การรับเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การแบ่งกลุ่ม แบ่งชั้น กิจกรรมนอกหลักสูตร ที่นักเรียนจัดทำ ตลอดจนบริการเพื่อสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

สุรพันธ์ ยันต์ทอง กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่นการจัดสวัสดิการให้กับนักเรียน การแนะแนว วินัย และกิจกรรมนักเรียน

นิพนธ์ กินาวงศ์ กล่าวว่า กิจการนักเรียน หมายถึง กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมดในส่วนที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียน การบริหารกิจการนักเรียนโดยทั่วไปคือ งานด้านธุรการ งานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

จากความหมายดังกล่าว พิชัย เสงี่ยมจิต ได้สรุปว่า การบริหารกิจการนักเรียนหมายถึง การบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ตามปกติของนักเรียน โดยจะเริ่มตั้งแต่เด็กยังไม่เข้าเรียน ขณะเรียน จนกระทั่งนักเรียนพ้นไปจากโรงเรียน และยังเป็นงานที่สำคัญส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบดำเนินการ

นอกจากนี้ อมรา เล็กเริงสินธุ์ ได้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้องเรียนตามปกติ (อมรา เล็กเริงสินธุ์. 2537 : 229)

จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ในลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนหมายถึงการจัดการกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนปกติ ทั้งในและนอกสถาบันโดยเริ่มตั้งแต่ นักเรียน จะเข้าเรียน ระหว่างเรียน จนกระทั่งออกจากสถาบัน

2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความเชื่อมั่น รู้จักเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพของสังคมได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ (2534 : 6) กล่าวว่าความสำคัญของงานกิจการนักเรียนสามารถแยกพิจารณาเป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อตัวนักเรียนเอง งานกิจการนักเรียนช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้มีโอกาสคลายเครียดจากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ เพราะเขาแต่เรียนและทำงานตามที่ครูมอบหมายจริงจังจนไม่มีเวลาเล่นนั้น เป็นธรรมชาติของผู้ที่อยู่ในวัยเด็ก ที่ต้องการกระทำทั้ง เรียน เล่น และพักผ่อนหย่อนใจ การเรียนและทำงานหนักอย่างเดียวอาจทำให้เขาไม่มองอาจเหมือนกับคนปกติ
2. ความสำคัญต่อครู งานกิจการนักเรียนช่วยให้ครูได้สัมพันธ์กับนักเรียนได้รู้จักนักเรียนแต่ละคน รู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อครูจะได้ให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคลได้ดียิ่งขึ้น
3. ความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน งานกิจการนักเรียน ช่วยให้ผู้บริหาร โรงเรียนได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้เป็นระยะ ๆ เพื่อศึกษาและใช้ให้เป็นประโยชน์กับนักเรียน ผู้ปกครอง
4. โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สูงขึ้นไป ในกรณีที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง
5. ความสำคัญต่อครูแนะแนว งานกิจการนักเรียนช่วยให้ครูแนะแนวได้ข้อมูลจากนักเรียนด้านความถนัดความสนใจจากการสังเกต และบันทึกข้อมูลประจำวันในการร่วมทำกิจกรรมนักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำไปประกอบการให้คำปรึกษาหารือ แก่นักเรียน เช่นในการตัดสินใจวางแผนเลือกอาชีพ และเลือกศึกษาต่อให้เหมาะสมกับตนเองให้มากที่สุด
6. ความสำคัญต่อประเทศชาติ งานกิจการนักเรียนช่วยให้ประเทศชาติได้พลเมืองที่เพียบพร้อมด้วย ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม และคารวธรรม เพราะงานกิจการนักเรียนช่วยให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ภายใต้อาการควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาหารือของครูอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม และรู้จักสร้างความรัก ความสามัคคี ในการเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปภายหน้า

สัมฤทธิ์ ไทยโพธิ์ศรี (2539 : 17) กล่าวถึงความสำคัญของงานกิจการนักเรียนว่า เป็นเรื่องทีบริการแก่นักเรียนโดยตรง มุ่งส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพในทุกด้าน สร้างกิจนิสัยที่ดีให้นักเรียน ส่วนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เพื่อให้นักเรียนได้สามารถพัฒนาตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ เช่น การจัดชมรมต่าง ๆ กับอีกลักษณะหนึ่งคือทางสถาบันเป็นฝ่าย

ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้วางระเบียบกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมจึงจะจบ

หลักสูตร เพราะกิจกรรมเป็นงานที่ส่งเสริมความสนใจ ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล เป็นการให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเองอย่างหนึ่ง และประการสำคัญ คือ เป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และฝึกเรื่องความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542 : 61) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน ดังนี้

1. ส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยเรียนรู้จากบุคคล เรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีเฉพาะการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น
3. ส่งเสริมการใช้และควบคุมพลังความคิด พลังกายส่วนเกินที่นักเรียนมีอยู่ให้สามารถใช้ในทิศทางที่ถูกต้องและควรจะเป็น
4. ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญงอกงามเป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์
5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วม มีความเป็นเจ้าของในการบริหารสถาบัน
6. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบการณ์เพื่อนำไปสู่งานอาชีพรองนอกเหนือจากงานอาชีพหลักที่เรียนในห้องเรียน
7. ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนบูรณาการการเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

8. ส่งเสริมความถนัดความสนใจ และความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
9. ส่งเสริมบรรยากาศความเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการศึกษา
10. ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน
11. ส่งเสริมจรรยาบรรณที่ดีในสังคมและเทิดทูนวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ
12. ช่วยประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันและชุมชน
13. ส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้เกิดประโยชน์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 :149) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากงานกิจการนักเรียนนักศึกษา ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
2. ช่วยแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน
3. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน
4. ช่วยสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของนักเรียน

5. ช่วยส่งเสริมระเบียบวินัยในการควบคุมตนเอง
6. ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ เป็นพลเมืองดี มีวัฒนธรรมอัน

ดีงาม

7. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้เทคนิคในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยทำให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยมีงานกิจกรรมนักเรียนเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ

สรุปงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ต่อครู และผู้เกี่ยวข้อง มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพ สร้างกิจนิสัยที่ดีให้นักเรียน ส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

2.3 การวางแผนและการจัดองค์การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ต้องจัดประจำต่อเนื่องตลอดทั้งปี ตลอดจนเป็นงานที่ต้องเกี่ยวพันกับบุคคล และส่วนงานหลายฝ่าย ดังนั้นจำเป็นที่สถาบัน จะต้องมีการวางแผนและจัดระบบงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะการบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานวิชาการเพราะเป็นผลกับนักเรียนทุกคน

การบริหารงานกิจการนักเรียนจำเป็นต้องมีการวางแผนและจัดทำโครงการกิจกรรมการวางแผนผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมต้องตอบคำถามต่อไปนี้ (ใจจริง บุญเรืองรอด. 2536 : 124)

1. จะจัดกิจกรรมอะไร
2. จัดกิจกรรมเพื่ออะไร
3. จัดกิจกรรมให้ใคร
4. ใครเป็นคนจัดกิจกรรม
5. จัดกิจกรรมที่ไหนและเมื่อไร
6. จัดกิจกรรมอย่างไร
7. ในการจัดกิจกรรมมีข้อเอื้อและข้อจำกัดอะไรบ้าง
8. มีค่าใช้จ่ายหรือทรัพยากรอะไรบ้างที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม

จากการตอบคำถามทั้ง 8 ข้อ จะเป็นคำตอบนำไปสู่การเขียนโครงการที่ชัดเจนเพราะในโครงการจะต้องกำหนดชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการปฏิบัติ สถานที่ วัน เวลา วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ผลที่คาดว่าจะได้รับ แนวทางประเมินและผู้รับผิดชอบโครงการ เมื่อมีการวางแผนแล้วจะนำไปสู่การดำเนินการ มีองค์การบริหารที่รับผิดชอบ ตลอดจนมีประสิทธิผลการ

จัดกิจกรรม ประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรม และประเมินหลังการจัดกิจกรรม พิชัย เสงี่ยมจิต (2542 : 98) กล่าวว่าโดยสรุปแล้ว การวางแผนการบริหารงานกิจการนักเรียน มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การสำรวจสภาวะทั่วไปและกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. รวบรวมวิเคราะห์ปัญหาและคาดการณ์ในอนาคต
3. กำหนดนโยบายและเป้าหมาย
4. ลงมือกำหนดแผนโครงการ งานและกิจกรรม
5. ติดตามและปรับปรุงแผน

สำหรับการจัดองค์กรหรือการจัดสายงานการบริหารงานกิจการนักเรียนแต่ละสถาบัน ไม่จำเป็นต้องจัดเหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถาบัน คณะครู ขอบเขต กิจกรรม ลักษณะธรรมชาติของนักเรียน เป็นต้น อย่างไรก็ตามการจัดองค์กรหรือสายงานการบริหาร มีหลักพื้นฐานที่สำคัญคือ การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์เป็นหลัก การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงกระบวนการเป็นหลัก การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงพื้นที่เป็นหลัก การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงเวลาเป็นหลัก การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นหลัก และการจัดองค์กรโดยคำนึงถึงขอบข่ายและปริมาณงานเป็นหลัก

2.4 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนจะเกี่ยวข้องกับบุคคลและส่วนงานหลายฝ่าย ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่ง พิชัย เสงี่ยมจิต (2542 : 101 - 102) ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหาร การบริหารงานกิจการนักเรียนผู้บริหารจะต้องดำเนินการดังนี้
 - 1.1 กำหนดนโยบายของสถาบันในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้แน่ชัด
 - 1.2 กำหนดระเบียบการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - 1.3 วางแผนงานกิจกรรมนักเรียนโดยรวบรวมข้อมูลและศึกษาสภาพความพร้อมของสถาบัน ด้านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ
 - 1.4 ตัดสินใจเลือกดำเนินงานกิจการนักเรียนตามความพร้อม
 - 1.5 รายงานการจัดกิจกรรมนักเรียนประเภทต่าง ๆ และการจัดประชุมต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียนให้เจ้าสังกัดทราบ
 - 1.6 สังเกตเล็กหรือระงับกิจกรรมที่เห็นว่าก่อให้เกิดปัญหาไม่เหมาะสม หรือการกระทำที่อาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ
 - 1.7 จัดระบบงานหรือรูปองค์การของสายงานบริหารงานกิจการนักเรียนให้มี

ประสิทธิภาพ

1.8 กำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรม
ครูที่ปรึกษากิจกรรมและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

1.9 รวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของทุกฝ่าย เพื่อประเมินผลการจัด
กิจกรรมนักเรียนและนำไปสู่การปรับปรุงงานต่อไป

2. หัวหน้าหมวดกิจกรรม มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการจัดกิจกรรม
ดังนี้

- 2.1 สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและความถนัดของบุคลากร
- 2.2 สำรวจความต้องการและจำนวนผู้เรียนที่เลือกกิจกรรมต่าง ๆ
- 2.3 ทำโครงการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน
- 2.4 เสนอแผนการจัดประชุมสัมมนาครูที่ปรึกษากิจกรรมเกี่ยวกับวิธีการจัดและ
แนวดำเนินการ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 2.5 เสนอแผนในการจัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อปรึกษาหารือในระหว่าง
การจัดกิจกรรม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 2.6 ประเมินการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดกิจกรรมตลอดปีการศึกษา
- 2.7 เสนอขออนุมัติโครงการจัดกิจกรรม
- 2.8 แจ้งให้ครูที่ปรึกษากิจกรรม และผู้เรียน ทราบถึงรายการกิจกรรมที่จะจัดใน
แต่ละภาคเรียน
- 2.9 กำหนดระยะเวลาและสถานที่สำหรับการสมัครเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.10 พิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งครูที่
ปรึกษากิจกรรมส่งมาเพื่อขออนุมัติ
- 2.11 ควบคุมการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกรายการให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับ
ของโรงเรียน หรือสถานศึกษา
- 2.12 รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมเสนองานวัดผลของสถาบัน
- 2.13 เป็นที่ปรึกษาของครูที่ปรึกษากิจกรรมและจัดประชุมปรึกษาหารือเป็น
ระยะ ตามความเหมาะสม

3. อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมมีหน้าที่ดังนี้

- 3.1 จัดทำแผนกิจกรรมเพื่อส่งหัวหน้าหมวดกิจกรรม
- 3.2 ร่วมประชุมหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมตามแผนที่หัวหน้าหมวดกิจกรรม
กำหนด

3.3 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย และแนวการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

3.4 ดำเนินการรับสมาชิก

3.5 ปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติของการเข้าร่วมกิจกรรม

3.6 จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

3.7 วางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมร่วมกับสมาชิก เพื่อเสนอขออนุมัติต่อหัวหน้าหมวดกิจกรรม

3.8 เป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือและร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกอย่างใกล้ชิด

3.9 บันทึกผลการประเมิน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอนมุ่งส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ให้นักเรียนได้สำรวจตัวเอง เข้าใจตัวเอง ช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สถาบันจำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรม จัดระบบ โครงสร้างการบริหาร จัดองค์การ กำหนดบทบาทหน้าที่ของ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

3. ขอบข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน เป็นการให้บริการแก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดต่องานกิจการนักเรียน จะมีขอบข่ายกว้างขวางเพียงใดขึ้นอยู่กับที่ ขนาด ระดับของสถานศึกษา และสภาพทางสังคมที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่

นักวิชาการได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน ไว้หลายทัศนะ เช่น

กาญจนา ศรีกาพิสินธุ์ (2535 : 14) ได้กล่าวว่างานกิจการนักเรียนประกอบด้วยงานที่จะต้องจัดดำเนินการหลายด้าน ซึ่งในแต่ละประเทศ แต่ละท้องถิ่น แต่ละจังหวัด แต่ละโรงเรียนอาจจัดหรือกำหนดขอบข่ายของงานไว้ไม่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวโดยทั่วไปแล้ว งานส่วนนี้ย่อมประกอบไปด้วยกิจการหรือบริการสำคัญรวม 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. การปกครอง และการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร
2. บริการและสวัสดิการต่าง ๆ
3. กิจกรรมนักเรียน

ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การปกครองและการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้

- 1.1 การสำมะโนนักเรียน
- 1.2 การรับนักเรียน
- 1.3 การแบ่งกลุ่ม
- 1.4 การประเมินผลและการเลื่อนชั้น
- 1.5 การรายงานผลการเรียนและพัฒนาการของนักเรียน
- 1.6 การจัดทำระเบียบนักเรียน
- 1.7 ระเบียบวินัย การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน
2. บริการและสวัสดิการด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย
 - 2.1 บริการแนะแนว
 - 2.2 บริการทางวิชาการ
 - 2.3 บริการรับส่งนักเรียน
 - 2.4 บริการสุขภาพอนามัย
 - 2.5 บริการอาหารกลางวัน
 - 2.6 บริการสันนทาการและพักผ่อนหย่อนใจ
 - 2.7 บริการด้านความปลอดภัย
 - 2.8 บริการด้านอื่น ๆ ตามความจำเป็นที่มี
3. กิจกรรมนักเรียน
 - 3.1 ชนิดของกิจกรรมนักเรียน
 - 3.2 หลักการจัด
 - 3.3 คุณค่า
 - 3.4 ปัญหา และวิธีแก้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2540 : 51-54) กล่าวถึง การบริหารงานกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

1. การเกณฑ์เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน
2. การบริการด้านสุขภาพอนามัย
3. การบริการอาหารกลางวัน
4. การบริการแนะแนว

5. การบริการห้องสมุด
6. การบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน
7. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
8. การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
9. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน
10. การจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

แนวทางการดำเนินการ

1. การเกณฑ์เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน
 - 1.1 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน
 - 1.2 โรงเรียนและชุมชนร่วมกันรณรงค์การเข้าเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
 - 1.3 ประเมินผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงาน
2. การบริการด้านสุขภาพอนามัย
 - 2.1 จัดทำทะเบียนสุขภาพของนักเรียนทุกคน บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
 - 2.2 จัดบริการสุขภาพนักเรียน เช่น จัดให้มีห้องพยาบาล บริการเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ บริการตรวจสุขภาพนักเรียน บริการน้ำดื่มที่สะอาด บริการตรวจวัดสายตา บริการด้านทันตสุขภาพ บริการซึ้่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียน ฯลฯ
 - 2.3 จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน เช่น การอบรม การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ ฯลฯ
 - 2.4 ดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาในด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ประสานกับศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาล ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ตรวจสุขภาพ ให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ฯลฯ
 - 2.5 ติดตามประเมินผลการบริการด้านสุขภาพอนามัยและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง การจัดบริการให้ดีขึ้น
3. การบริการอาหารกลางวัน
 - 3.1 จัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน และขาดสารอาหารให้เป็นปัจจุบัน
 - 3.2 จัดบริการอาหารกลางวันตามสภาพความพร้อมของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อาหารจานเดียว อาหารชุด ฯลฯ
 - 3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารเป็นประจำ
 - 3.4 จัดสถานที่รับประทานอาหารให้เป็นสัดส่วนและสะอาด

3.5 ประเมินผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงาน

4. การบริการแนะแนว

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดบริการแนะแนว

4.2 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ศึกษาเอกสาร ประชุมอบรม เชิญวิทยากรภายนอก ฯลฯ

4.3 จัดกิจกรรมแนะแนวอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง โดยใช้เทคนิควิธีการหลากหลาย และเหมาะสมตามสภาพปัญหาของนักเรียนหรือตามวัตถุประสงค์ เช่น บริการศึกษาและรวบรวมรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา ฯลฯ

4.4 ประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการแนะแนว ตลอดจนนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางช่วยเหลือนักเรียนในด้านส่วนตัวและสังคม เช่น การศึกษาอาชีพ สุขภาพ จริยธรรม การจัดการการศึกษา และแก้ปัญหาการขาดเรียน

5. การบริการห้องสมุด

5.1 จัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการนักเรียนอย่างทั่วถึง

5.2 จัดวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดให้เพียงพอ

5.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

5.4 ประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการห้องสมุดต่อไป

6. การบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน

6.1 เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลนให้เป็นปัจจุบัน

6.2 แสวงหาเงินทุนหรือสิ่งของจากชุมชนหรือเอกชน เพื่อนำมาสนับสนุนให้บริการแก่นักเรียนที่ขาดแคลน

6.3 จัดบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึงทุกคน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด เช่น การแจกเสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียน ทุนการศึกษา เครื่องอุปโภคบริโภค ฯลฯ

6.4 ติดตามประเมินผลการให้บริการเพื่อปรับปรุงให้ความช่วยเหลือต่อไป

7. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

7.1 จัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

7.2 จัดทำหลักฐานเอกสารต่าง ๆ เช่น ทะเบียนสมาชิก ระเบียบข้อบังคับของ

กิจกรรมสหกรณ์ การจัดทำบัญชี

7.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์

7.4 ติดตามประเมินผลการให้บริการเพื่อปรับปรุงและให้ความช่วยเหลือต่อไป

8. การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

8.1 จัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เช่น

8.1.1 จัดให้มีสภานักเรียน

8.1.2 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักระเบียบวินัย สิทธิและหน้าที่

8.1.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนให้กล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง

8.1.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตลอดจนจัดรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น

8.1.5 จัดให้มีตู้แสดงความคิดเห็นในโรงเรียน

8.2 ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อปรับปรุงวิถีดำเนินการให้เกิด

ประสิทธิภาพ

9. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน

9.1 มีการสำรวจอาคารสถานที่และบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน ที่ทำให้เกิด

อุบัติเหตุหรือเป็นอันตราย

9.2 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัย

ขณะที่อยู่ในโรงเรียน

9.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมอบรมนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยติด

ตัว เรื่อง “ความปลอดภัยไว้ก่อน”

9.4 ติดตามประเมินผลด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาและการจัดกิจกรรม

10. การจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

10.1 จัดทำแผนหรือมาตรการในการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน

10.2 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรการ การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

10.3 ร่วมมือกับชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ

แบบต่าง ๆ

10.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ที่เน้นทักษะ กระบวนการ

การคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการในการปฏิเสธสิ่งเสพติด

นอกจากนี้ พิชัย เสงี่ยมจิต ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการที่ได้สรุปแนวคิด ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของนักวิชาการเพิ่มเติมที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ (พิชัย เสงี่ยมจิต. 2542 : 63-64)

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ กำหนดขอบเขตงานกิจการนักเรียนไว้ 4 อย่าง คือ

1. กิจการด้านสวัสดิการ
2. กิจการด้านการควบคุม
3. กิจการด้านกิจกรรม
4. กิจการด้านการสอน

สุทิน เนียมพลับ ได้ให้ความเห็นงานกิจการนักเรียนได้แก่

1. การจัดสวัสดิภาพและความปลอดภัย
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. การจัดบริการซ่อมเสริม
4. การจัดสวัสดิการและทุนเล่าเรียน

พนัส หันนาคินทร์ สรุปงานบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 4 อย่าง คือ

1. การจัดกิจกรรมนักเรียน
2. การจัดบริการแนะแนว
3. การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
4. บริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่ นักเรียน

สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในฐานะที่เป็นผู้จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ได้แบ่ง

ลักษณะของการมาเรียนและการเข้าอยู่ในโรงเรียนของนักเรียนเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนทั้งหมดอยู่ประจำ โรงเรียนที่มีนักเรียนทั้งหมดเดินเรียนหรือไปกลับ และ โรงเรียนที่มีนักเรียนทั้งประเภทอยู่ประจำและไปกลับ (กนกพร บุญยาภรณ์. 2544: 2)

ในการบริหารงานโรงเรียนที่มีนักเรียนอยู่ประจำนั้น จิราลักษณ์ จันทะนะ (2542: 48)

กล่าวว่า นอกจากภาระงานหลักที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องทำหน้าที่สำคัญให้แล้วเสร็จสมบูรณ์แล้ว โรงเรียนประจำยังต้องมีภาระงานที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือไปจากโรงเรียนปกติ ภาระงานแต่ละด้านมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนประจำภายหลังจากการศึกษาเล่าเรียนในเวลาเรียนปกติ เนื่องจากนักเรียนประจำเหล่านั้นต้องอยู่ประจำ และปฏิบัติภารกิจส่วนตัวในโรงเรียน โรงเรียนแปรเปลี่ยน สถานภาพจากสถานศึกษาเป็นบ้านหลังใหญ่ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่โรงเรียนประจำจะต้องปฏิบัติภาระงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยความราบรื่นและเรียบร้อย

ภาระงานในการจัดกิจการนักเรียนที่โรงเรียนประจำโดยทั่วไป ดำเนินการ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (จิราลักษณ์ จันทะนะ. 2542: 49)

1. ด้านวิชาการ หมายถึง ภาระงานในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนอกเวลาปกติของนักเรียนและการจัดทำทะเบียนนักเรียน เพื่อเสริมความรู้ให้แก่นักเรียนและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่

- 1.1 การสอนซ่อมเสริม
- 1.2 การสอนพิเศษ
- 1.3 การจัดทำทะเบียนนักเรียน

2. ด้านการปกครองและควบคุมความประพฤติ หมายถึง ภาระงานที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อให้ นักเรียนได้อยู่ประจำในโรงเรียนด้วยความเรียบร้อย มีระเบียบวินัยและปลอดภัย ได้แก่

- 2.1 การจัดครูปกครองนักเรียนประจำ
- 2.2 การจัดนักเรียนเข้าหอพัก
- 2.3 การรับ – ส่ง นักเรียนประจำ
- 2.4. การควบคุมความประพฤติ
- 2.5 การจัดเวรดูแลความปลอดภัย

3. ด้านบริการ หมายถึง ภาระงานในการบริการที่มุ่งช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และการบริการที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ภายในโรงเรียนของนักเรียน ได้แก่

- 3.1 การบริการแนะแนว
- 3.2 การบริการใช้ห้องสมุด
- 3.3 การบริการด้านอาหาร
- 3.4 การบริการด้านซักรีด
- 3.5 การบริการด้านการสื่อสาร

4. ด้านสวัสดิการ หมายถึง ภาระงานในการจัดบริการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ในด้านสุขภาพอนามัย และการอำนวยความสะดวกด้านที่จำเป็นต่อการอยู่ประจำในโรงเรียน ได้แก่

- 4.1 การบริการด้านสุขภาพและรักษาพยาบาล
- 4.2 สวัสดิการร้านค้า

5. ด้านกิจกรรมและนันทนาการ หมายถึง ภาระงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้มีส่วนร่วม และช่วยเสริมสร้างสุขภาพกาย สุขภาพจิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ได้แก่

- 5.1 กิจกรรมด้านกีฬา
- 5.2 กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม
- 5.3 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
- 5.4 กิจกรรมนันทนาการ
- 5.5 กิจกรรมทัศนศึกษา

โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี (2546: 23) ได้กำหนดขอบเขตการบริหารงาน
กิจการนักเรียนออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการปลูกฝังส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม เป็นคนดีของสังคม
2. ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ให้สามารถปรับตัวและปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
3. ด้านงานสวัสดิการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือนักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความสุข ความสะดวกสบาย
4. ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียนที่โรงเรียนได้จัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่อยู่ประจำในโรงเรียน
5. ด้านงานสำนักงาน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดซื้อจัดจ้าง การโต้ตอบหนังสือ งานทะเบียนประวัตินักเรียน เป็นต้น

จะเห็นว่า นักการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนไว้หลายประการซึ่งในแต่ละประเทศ แต่ละท้องถิ่น แต่ละโรงเรียนอาจจัดหรือกำหนดขอบข่ายของงานไว้ไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยขอยึดขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ซึ่งกำหนดไว้ 5 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ด้านกิจการนักเรียนประจำ และ ด้านงานสำนักงาน โดยผู้วิจัย สนใจศึกษาเฉพาะงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในขอบข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมพอสังเขป ดังนี้

3.1 ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย

สถานศึกษาไม่ใช่เพียงแต่มุ่งสร้างงานทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษา คือ การสร้างคน สร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและมีศักยภาพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี รู้จักรักษาระเบียบวินัย เพราะนักเรียนอยู่ในวัยที่ต้องการการปลูกฝังเป็นอย่างมาก สังคมและประเทศชาติได้อาศัยโรงเรียนเป็นแหล่งเสริมสร้างคุณภาพ และคุณธรรมให้กับเยาวชนซึ่งเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

ทรงศิลป์ ไชยทิพย์ (2541 : 138) กล่าวถึง ด้านการปกครองและระเบียบวินัยไว้ว่า งานปกครองและระเบียบวินัยเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับมากคือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานปกครองมีงานหลายหน้าที่ ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานปกครองได้อย่างเต็มที่ ขาดอัตรากำลังครู และขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ การปกครองนักเรียนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนโดยตรง และยังเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ปกครองตนเองได้อีกด้วย การรักษาระเบียบวินัยในสังคม เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย เพราะสังคมมีระเบียบวินัยเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน หากนักเรียนรู้จักรักษาระเบียบวินัยให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่โรงเรียนได้กำหนดย่อมส่งผลให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมภายในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้ที่รักษาระเบียบวินัยแล้ว ย่อมส่งผลให้ประเทศชาติได้รับการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในที่สุด

อดิศักดิ์ สามงานแสน (2544 : 36) กล่าวถึง ด้านงานปกครองและระเบียบวินัยของนักเรียนไว้ว่า ระเบียบวินัยของนักเรียน ว่ามีความสำคัญสำหรับระบบการบริหารของโรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย เพื่อสร้างวินัยของนักเรียนให้เป็นแบบแผนของความประพฤติที่ดีของนักเรียน ซึ่งการดำเนินการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนโดยตรงก็คือ

1. เป็นการป้องกันและควบคุมความประพฤติของนักเรียน
2. เป็นการช่วยปลูกฝังและเสริมสร้างสิ่งที่ดีงาม
3. เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติและพลโลกที่มีคุณภาพ
4. เป็นการรักษาชื่อเสียงและสร้างเกียรติภูมิของโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 150 - 152) กล่าวถึง ด้านงานปกครองและระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา ไว้ดังนี้

1. งานปกครอง และระเบียบวินัยเป็นงานที่ต้องทำควบคู่กันไปการปกครองนักเรียนเป็นงานที่ให้ความคุ้มครองดูแลรักษา รวมทั้งการให้การอบรมศีลธรรมหน้าที่พลเมืองแก่นักเรียนในสถานศึกษานอกจากนั้นยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการปกครองตนเองตามระบอบ

ประชาธิปไตย ระเบียบวินัยเป็นแบบแผนของความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ควบคุมตนเอง ไม่ก่อกวนหรือเกะกะระรานผู้อื่น

2. ขอบข่ายของระเบียบวินัยโดยทั่วไปมักจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ การแต่งกาย ความสุภาพ มีมารยาทในการพูดจาในสถานศึกษา การตรงต่อเวลาในการเรียน การไม่ติดยา เสพติดของมึนเมา และการทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา

2.2 ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติในชั้นเรียน ได้แก่ การไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อเพื่อนนักศึกษา ครูอาจารย์และทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการไม่กระทำทุจริตในการเรียนการสอน

3. หลักทั่วไปในการรักษาระเบียบวินัย

3.1 การแก้ไขหรือทำโทษ ควรทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย และจัดทำเพื่อให้มีการปรับปรุงพฤติกรรมที่ดี การแก้ไขควรเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้สำนึกผิด และเกิดความละอายที่จะกระทำผิด

3.2 ควรส่งเสริมให้ครู และนักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการดูแลเกี่ยวกับระเบียบวินัยในสถานศึกษา

3.3 ควรส่งเสริมให้นักศึกษาปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

3.4 การลงโทษควรอยู่ในสถานะพอประมาณและเป็นสิ่งที่รับและปฏิบัติได้

3.5 การทำโทษควรจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา

3.6 การลงโทษควรจะทำด้วยความรอบคอบ และยุติธรรมกับทุกฝ่าย

4. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการรักษาระเบียบวินัย การที่จะให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยจะต้องได้รับความร่วมมือกันหลายฝ่าย และการที่นักเรียนมีความประพฤติที่อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

4.1 ต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องระเบียบวินัยของกระทรวง ทบวง กรม ที่กำหนดไว้ต้องร่วมกับบุคลากรในการกำหนดระเบียบวินัยของสถานศึกษาขึ้นภายในบางส่วนที่จำเป็น และต้องสอดคล้องกับระเบียบของกรมและกระทรวงที่ได้กำหนดไว้

4.2 ต้องเป็นผู้ร่วมกำหนดระเบียบวินัยบางอย่างที่เกิดขึ้น จากแนวความคิดของบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนว แม้กระทั่งตัวนักเรียน ผู้บริหารต้องประสานความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ ถูกต้องและเหมาะสม

4.3 ต้องแจ้งระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ให้บุคลากรทุกคน และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อนำไปดำเนินการ

- 4.4 เป็นผู้ควบคุมดูแลนักเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด
- 4.5 ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัยตามที่ได้กำหนดไว้
- 4.6 ผู้บริหารต้องมีวิธีที่จะทำให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามระเบียบ

วินัย

4.7 ผู้บริหารต้องหาทางประเมินผลบุคลากรทุกฝ่ายว่าได้ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษามากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินมาวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปรับปรุง

5. หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างานปกครอง

5.1 ปกครองดูแลนักเรียน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ประสานงานกับครู-อาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน

5.2 ประสานงานกับसारวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่บ้านเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาคความประพฤติของนักเรียน

5.3 ลงโทษหรือเสนอการลงโทษนักเรียน และผู้กระทำความผิด

ประมวล ตันยะ (2531 : 124-125) กล่าวถึง ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย นักเรียนไว้ว่าเป็นการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้องมองปัญหาวินัยในโรงเรียนให้ชัด เพื่อหาสาเหตุที่มาของปัญหาสาเหตุของปัญหาวินัยในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. จากตัวนักเรียนเอง เช่น เกิดจากความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนความรู้สึกลดถอยในโรงเรียน

2. กลุ่มเพื่อนของนักเรียน มีอิทธิพลต่อความประพฤติและการปฏิบัติของนักเรียนมากโดยเฉพาะวัยรุ่น เช่น เพื่อนชักชวนให้ก่อการทะเลาะวิวาท หรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน

3. ครูในโรงเรียนเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัย เช่น เจตคติที่มีต่อนักเรียนไปในทางไม่ดีตลอดเวลา ทำให้นักเรียนไม่สบายใจ ไม่มีความสุขในโรงเรียน ไม่เตรียมการสอน สอนไม่ดี ไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาที่เรียน มีความลำเอียง ไม่มีความยุติธรรม หรือแม้กระทั่งการแตกแยกในหมู่คณะครูด้วยกันก็มีส่วนทำให้นักเรียนไม่เคารพระเบียบวินัยของโรงเรียนเช่นกัน

4. สภาพทางครอบครัวหรือสังคมแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น ทางบ้านมีภูมิหลังไม่ดี นักเรียนก็พลอยไม่ดีตามไปด้วย ตลอดจนความแตกแยกทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ก็เป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหาวินัยของโรงเรียน

5. สภาพสังคมและบ้านเมือง อยู่ในสภาพไม่ดีมีแต่ความวุ่นวายแตกแยก ผู้ใหญ่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบมีผลพลอยให้นักเรียนไม่ดีขาดวินัย

จากการศึกษาด้านงานปกครองและระเบียบวินัยนักเรียน พอสรุปได้ว่า งานด้านปกครองและระเบียบวินัยนักเรียนเป็นภารกิจอันสำคัญของสถานศึกษา การเรียนการสอนทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ไม่อาจทำให้เด็กหรือนักเรียนมีความสมบูรณ์พร้อมต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี รู้จักรักษาระเบียบวินัยของตนเอง และระเบียบวินัยของโรงเรียน เป็นแบบแผน ที่ครูและนักเรียนทุกคนร่วมกันกำหนดขึ้นและต้องยึดถือนำมาปฏิบัติ เป็นกรอบที่ทำให้สมาชิกในโรงเรียนควบคุมตนเอง การกำหนดขอบเขตของระเบียบวินัย นอกจากทางสถานศึกษาจะนำกฎกติกาต่าง ๆ มาจากกระทรวง ทบวง แล้วข้อกำหนดบางอย่างที่นำมาปฏิบัติยังต้องให้หลายฝ่ายช่วยกำหนดข้อปฏิบัติเพิ่มเติมตามความเหมาะสม จากนั้นต้องแจ้งให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องรับทราบโดยทั่วถึงกัน เพราะระเบียบ วินัย เป็นข้อบัญญัติที่วางไว้เป็นหลักกำกับความประพฤติให้ทุกคนมีความเสมอภาคกัน

ในส่วนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ได้ดำเนินการเกี่ยวกับงานปกครองและระเบียบวินัย ดังนี้

1. การวางแผนปกครองและระเบียบวินัย

1.1 การรวบรวมและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองและระเบียบวินัย โดยมีผู้รับผิดชอบและดำเนินการรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติของทางราชการเกี่ยวกับงานปกครองและระเบียบวินัย มีการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเป็นเอกสารหรือคู่มือนักเรียน เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เหมาะสม

1.2 การทำแผนงานปกครองและระเบียบวินัย โดยมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานปกครอง แผนงานปกครองนักเรียน มีบุคคลผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามแผน ดำเนินการตามแผนที่กำหนดและติดตามประเมินผลการดำเนินการ

2. การบริหารงานปกครองและระเบียบวินัย

2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีการกำหนดสายงานปกครองและระเบียบวินัย จัดทำแผนภูมิสายงาน จัดทำพรรณนางาน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิและมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่

2.2 การประสานงานปกครองและระเบียบวินัยโดยจัดให้มีการประสานงานติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน และมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงาน

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

3.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย โดยมีการจัด

กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยแก่นักเรียน ได้แก่ การตรงต่อเวลา ความสะอาด การแต่งกาย การเข้าแถว การแสดงความเคารพ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน เป็นต้น โดยมีหลักฐานการดำเนินการอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดผลต่อนักเรียนอย่างเด่นชัดและมีการเผยแพร่ผลงานที่ปรากฏ

3.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยมีการจัดและปรากฏหลักฐานกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การประหยัดและอดออม การเสียสละ การอดทน อดกลั้น มีความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณา ความสามัคคี เป็นต้น มีผลต่อนักเรียนปรากฏเด่นชัด และเผยแพร่ผลงานที่ปรากฏ

3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยปรากฏหลักฐานการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ การปฏิบัติตามกฎหมาย การพัฒนาสาธารณสถาน มีผลต่อนักเรียนปรากฏเด่นชัด และเผยแพร่ผลงานที่ปรากฏ

3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ปรากฏหลักฐานและมีผลต่อนักเรียนอย่างเด่นชัด และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏ

3.5 การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี โดยดำเนินการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีตามเกณฑ์แนวปฏิบัติของโรงเรียน ปรากฏหลักฐานการดำเนินการ มีการบันทึกและเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนที่ประพฤติดี

4. การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

4.1 การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โรงเรียนได้มีการทำข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม กำหนดวิธีการและดำเนินการป้องกันและแก้ไข ตลอดจนมีการร่วมมือดำเนินการกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการ

4.2 การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยมีการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กำหนดแผนและดำเนินการป้องกันแก้ไข ปัญหา โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนและติดตามประเมินผลการดำเนินการ

4.3 การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ในโรงเรียน โดยมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาโรคเอดส์ กำหนดแผนและดำเนินการป้องกันแก้ไข ปัญหาโดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชน และติดตามประเมินผลการดำเนินการ

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยโรงเรียนจัดให้มีสถานักเรียน มีการเผยแพร่หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดทำแผนและดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องจนปรากฏบรรยากาศของประชาธิปไตย

6. การประเมินผลงานปกครองและระเบียบวินัย โดยมีการดำเนินการและปรากฏหลักฐานการประเมินผลงานปกครองและระเบียบวินัย ซึ่งมีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ผลการประเมินและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ปรับปรุงงานปกครองและระเบียบวินัย

งานปกครองและระเบียบวินัยของนักเรียน ที่โรงเรียนดำเนินการ ประกอบด้วย การวางแผนงานปกครองและระเบียบวินัย การบริหารงานปกครองและระเบียบวินัย การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลงานปกครองและระเบียบวินัย เพื่อให้นักเรียนมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

งานกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีชื่อเรียกต่างกันทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่ง ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542 : 8) ได้รวบรวมไว้พอประมวลได้ดังนี้คือกิจกรรมรวมหลักสูตร (Co- Curricular Activities) กิจกรรมนอกหลักสูตร (Non- Curriculum Activities) กิจกรรมกึ่งหลักสูตร (Semi-curricular Activities) กิจกรรมนอกชั้นเรียน (Extra Class Activities) กิจกรรมนอกโรงเรียน (Out of School Activities) กิจกรรมโรงเรียน (School Activities) กิจกรรมครูและนักเรียน (Teacher-Student Activities) กิจกรรมกลุ่ม (Group Activities) กิจกรรมพัฒนา (Developmental Activities) กิจกรรมพิเศษ (Extra- Activities) กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) กิจกรรมริเริ่ม (Intiary Activities) กิจกรรมชีวิตในโรงเรียน (School-Life Activities) กิจกรรมโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative School Activities) กิจกรรมไม่เป็นทางการ (Informal Activities)

กิจกรรมเสริมหลักสูตรแม้จะมีชื่อเรียกที่ต่างกัน แต่จุดประสงค์ วิธีดำเนินการและการจัดกิจกรรมเป็นไปในแนวเดียวกัน เพราะว่าตรงกับสิ่งที่ป็นจริงที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมกันอยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้

ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและต้องมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดที่ตัวนักเรียนเสมอ และกิจกรรมบางกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทางราชการกำหนดให้โรงเรียนจัดขึ้น และในบางกิจกรรมก็มีการจัดจนเป็นประเพณี นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรม

ตามความถนัด ความสนใจและความสามารถอย่างน้อย 1 กิจกรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย และมีนักวิชาการให้ความหมายงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (2534 : 28) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรก็คือ กิจกรรมที่นักเรียนหรือโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อการบันเทิง เสริมความรู้ ความสนใจ ความสามารถโดยไม่คิดหน่วยกิต

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542 : 8) กล่าวว่า ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่างานกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทุกประเภทที่จัดขึ้นและดำเนินการโดยผู้เรียนภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาของสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่เสริมความถนัดความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, 152 : 155) กล่าวถึงงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้ งานกิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือจากนักศึกษา เพื่อสนองความต้องการและความสนใจ อันจะเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่อาจจะมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยให้ กิจกรรมในการเรียนให้มีคุณค่าและมีประโยชน์

สรุป กิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทุกประเภทที่นักเรียน โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อ ความบันเทิง เสริมความรู้ เสริมความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน และดำเนินการโดยผู้เรียนภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาของสถานศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ และยังช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน และยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมด้วย

ความมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542 : 8) กล่าวว่างานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมประสบการณ์และพัฒนาการของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน อีกทั้งยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมด้วย สถาบันการศึกษามีความจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับผู้เรียนเพราะจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ตลอดจน

เสริมสร้างทางการเรียนรู้อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยที่กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์โดยตรงมากมายต่อตัว

ผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่น ความเป็นผู้นำ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเสริมสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542 :33) กล่าวว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรแม้จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน โดยความมุ่งหมาย หรือเจตนาของกิจกรรมที่จัดขึ้นมีเป้าหมายเดียวกัน คือมุ่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่เจตนาแยกจากกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีความมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สำคัญที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 4) กำหนดขึ้น ดังนี้

1. เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ
2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จากความมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้สามารถปรับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542 : 8) กล่าวว่างานกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์โดยตรงมากมายต่อตัวผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่น ความเป็นผู้นำ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเสริมสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สุกัญญา วัฒนกุล (2540 : 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. ได้ค้นพบความสนใจและความถนัดที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจตนเอง
2. ได้ค้นพบว่าตนเองเหมาะสมกับบทบาทใดในกลุ่ม และยอมรับในบทบาทนั้น
3. ทำให้รักและผูกพันกับโรงเรียน รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

4. ฝึกนิสัยที่ดีของการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่นการยอมรับผู้อื่น ความอดทน การถนอมน้ำใจ เป็นต้น

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542 : 35) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มิใช่เฉพาะตัวผู้เรียนเท่านั้น แต่กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังมีส่วนช่วยเสริมทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนมีส่วนช่วยให้การบริหารสถาบันการศึกษารวมไปถึงช่วยพัฒนาสังคมอีกด้วย

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์โดยตรงมากมายนับแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสนใจ การเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนเป็นการฝึกนิสัยการอยู่ร่วมกันในสังคมกับนักเรียนอีกด้วย

ในส่วนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ได้ดำเนินการเกี่ยวกับงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. การวางแผนงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.1 รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

1.2 การทำแผนงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีบุคลากรผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานตามแผนที่กำหนด และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

2. การบริหารงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.1 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีการกำหนดสายงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดทำแบบพรรณนางาน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบทุกงานตามแผนภูมิ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่

2.2 การประสานงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดให้มีการประสานงานติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียน ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. งานกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

โรงเรียนจัดให้มีสถานที่ เจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ มีอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เหมาะสม ให้บริการและส่งเสริมการใช้ห้องสมุด จนก่อให้เกิดผลการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมสหกรณ์

โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีสถานที่และผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ มีการควบคุม กำกับ ดูแล ติดตามการจัดกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้อง และได้มีการเผยแพร่งานให้เป็นที่ยอมรับ

5. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี

โรงเรียนจัดให้มีคาบกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี มีการทำพิธีเข้าประจำกอง มีการสอนวิชาพิเศษ มีการเข้าค่ายพักแรมตามข้อกำหนดของลูกเสือ และมีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

6. กิจกรรมทางศาสนาและวันสำคัญต่าง ๆ

โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดวันสำคัญต่าง ๆ ลงในปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน มีโครงการและมีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามโครงการ และมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากที่สุดโดยเฉพาะผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่น

7. กิจกรรมชุมนุม

โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมชุมนุม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดแนวปฏิบัติ แผนการปฏิบัติกิจกรรมชุมนุม มีการสำรวจความต้องการ ความสนใจของนักเรียนและเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจ มีการควบคุม กำกับ ดูแลติดตามการจัดกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

8. การประเมินผลงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีการดำเนินการและปรากฏหลักฐานการประเมิน ซึ่งมีคณะกรรมการดำเนินการ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

งานกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนประกอบไปด้วย การวางแผนงานและการบริหารงานกิจการเสริมหลักสูตร กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย กิจกรรมการใช้ห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ตลอดจนชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาทั้งทาง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวและปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่รวมของนักเรียนจำนวนมาก นอกจากนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังมีบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอีกมากมาย เช่น ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง แม่ค้า ที่ต้องดูแลรักษาความสะอาด โดยทุกฝ่ายต้องทำงานร่วมกัน ดังนั้น การจัดสวัสดิการให้กับนักเรียนจึงเป็นภารกิจที่ทางโรงเรียนต้องบริการให้กับนักเรียนทุกคนตามความเหมาะสม และยังส่งเสริมการเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพ สร้างขวัญกำลังใจให้กับนักเรียน และเกิดความประทับใจเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปบริหาร ความร่วมมือของคณะครู สถานที่อำนวยการ และสิ่งบประมาณสนับสนุน บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนควรจัดให้มีได้แก่ บริการแนะแนว บริการสุขภาพ จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้

น่าอยู่ เป็นต้น นอกจากนี้

ความหมายและความสำคัญการจัดสวัสดิการนักเรียน

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531 : 28) กล่าวว่า สวัสดิการ หมายถึง การให้บริการนักเรียน นักศึกษา โดยให้ความช่วยเหลือที่สถานนั้น ๆ จัดให้แก่ นักเรียนของตนอันเป็นการอำนวยความสะดวก ด้านต่าง ๆ ซึ่งแต่ละสถาบันการศึกษาอาจมีการจัดบริการในรูปแบบที่แตกต่างออกไปตามลักษณะ ความจำเป็นของแต่ละสถาบันโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาของตนสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สถาบันได้อย่างมีความสุข

ประเสริฐ สวัสดิมงคล (2539 : 67) กล่าวว่า บทบาทการจัดสวัสดิการเด็กมีความสำคัญมากขึ้นทั้งในวงการรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน อยู่ระหว่างเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านประกอบกับจำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประชากรในวัยเด็กซึ่งมีจำนวนถึง 45 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด การเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคมมีผลกระทบกระเทือนต่อสวัสดิภาพของครอบครัวเด็ก ตลอดจน สังคมและประเทศชาติอย่างมาก ทำให้เกิดช่องว่างในหลายเรื่อง เกิดความขัดแย้ง ตลอดจน ปัญหาสำคัญ ๆ มากมาย อาทิ ปัญหาสังคม ปัญหาครอบครัว ซึ่งบั่นทอนสุขภาพและจิตใจของเด็ก ปัญหาที่เกิดขึ้นและพบมากในประชากรวัยเด็ก ได้แก่ ปัญหาความอดอยากยากไร้ ปัญหาการขาด โอกาสศึกษาเล่าเรียน ความไม่รู้หนังสือ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การหนีโรงเรียน การขาดโรงเรียน เป็นประจำ การที่นักเรียนต้องออกจากคันเพราะตกข้าชั้น ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม และปัญหา การกระทำความผิดของเด็ก เป็นต้น

จุดประสงค์ของการจัดสวัสดิการนักเรียน

ประเสริฐ สวัสดิมงคล (2539 : 69) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการจัดสวัสดิการนักเรียน มีดังนี้

1. เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะ นักเรียน นักศึกษา เพื่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสในสถาบันการศึกษาของตน
2. เพื่อเป็นการจูงใจในการจัดหานักเรียน นักศึกษาเข้ามาเรียนในสถาบันแห่งนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างและบำรุงรักษานักเรียน นักศึกษาให้ยึดมั่นและภักดีต่อสถานศึกษาของตน
3. เพื่อให้ได้นักเรียน นักศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถสร้าง ชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. เพื่อป้องกันปัญหาการขัดแย้ง เพราะกิจกรรมด้านสวัสดิการเป็นการสร้างสัมพันธ์ อันดีระหว่างนักเรียนกับสถาบันการศึกษา และครูอาจารย์ด้วย

5. เพื่อลดปัญหาด้านอื่น ๆ ของนักเรียนในสถานศึกษาให้เบาบางลง และเพื่อเป็นการหาช่องทางช่วยเหลือให้นักเรียนนักศึกษาตนเองมากยิ่งขึ้น

6. เพื่อให้นักเรียนมีความรักมั่น เสียสละ อุทิศเวลาแรงงานในการปฏิบัติงานให้กับสถานศึกษายิ่งขึ้น

7. เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้น

8. เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนของนักเรียน

9. เพื่อให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวให้หมู่เรียนในสถาบันเดียวกัน

10. เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนให้เป็นอย่างดี

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 14) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการจัดสวัสดิการนักเรียนมีดังนี้

1. เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสในสถาบันการศึกษาของตน

2. เพื่อเป็นการจูงใจในการจัดหานักเรียน นักศึกษาเข้ามาเรียนในสถาบันแห่งนั้น

3. เพื่อเป็นการเสริมสร้างและบำรุงรักษานักเรียน นักศึกษาให้ยึดมั่นและรักดีต่อสถานศึกษาของตน

4. เพื่อให้ได้นักเรียน นักศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. เพื่อป้องกันปัญหาการขัดแย้ง เพราะกิจกรรมด้านสวัสดิการเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับสถาบันการศึกษา และครูอาจารย์ด้วย

6. เพื่อลดปัญหาด้านอื่น ๆ ของนักเรียนในสถานศึกษาให้เบาบางลง และเพื่อเป็นการหาช่องทางช่วยเหลือให้นักเรียนนักศึกษาตนเองมากยิ่งขึ้น

7. เพื่อให้นักเรียนมีความรักมั่น เสียสละ อุทิศเวลาแรงงานในการปฏิบัติงานให้กับสถานศึกษายิ่งขึ้น

8. เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้น

9. เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนของนักเรียน

10. เพื่อให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวให้หมู่เรียนในสถาบันเดียวกัน

11. เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนให้เป็นอย่างดี

ขอบข่ายของงานสวัสดิการนักเรียน

งานด้านสวัสดิการนักเรียนที่ควรจัดในโรงเรียนมีอยู่หลายประเภทด้วยกันแต่ละประเภทก็มีความสำคัญที่ไม่แตกต่างกัน เพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนและโรงเรียนสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมนั้นได้โดยปราศจากปัญหาและอุปสรรค

ประเสริฐ สวัสดิมงคล (2539 : 73) กล่าวถึงกิจกรรม สวัสดิการนักเรียนที่สำคัญประกอบด้วย

1. การจัดหาทุนการศึกษา
2. การจัดหาเครื่องเขียน แบบเรียน และอุปกรณ์การเรียนอื่น ๆ
3. การจัดหาเครื่องแบบนักเรียน
4. การจัดโครงการอาหารกลางวัน

อมรา เล็กเรณสินธุ์ (2540 : 208) ได้กล่าวว่างานสวัสดิการในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีอยู่มากมายหลายด้านซึ่งอาจรวมเข้าเป็นบริการใหญ่ ๆ ที่โรงเรียนจัดอยู่คล้าย ๆ กัน อาจแบ่งได้ดังนี้

1. บริการแนะแนว
2. บริการการเงิน
3. บริการด้านสุขภาพ
4. บริการความปลอดภัย
5. บริการอาหารกลางวัน

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542: 74 – 75) กล่าวว่างานสวัสดิการนักเรียน เป็นภารกิจที่สำคัญของงานกิจการนักเรียน งานสวัสดิการนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสถาบัน สวัสดิการนักเรียนเป็นบริการที่สถาบันสามารถจัดได้หลายประการ ดังนี้

1. บริการแนะแนว
2. บริการทางการเงิน
3. บริการสุขภาพอนามัย
4. บริการอาหารในสถาบัน
5. บริการด้านความปลอดภัย
6. บริการรับส่งนักเรียน
7. บริการไปรษณีย์และโทรศัพท์
8. บริการการเรียนวิชาทหารและการผ่อนผันการตรวจคัดเลือก

9. บริการร้านค้าในสถาบัน

10. บริการศิษย์เก่า

สรุปด้านงานสวัสดิการนักเรียน เป็นงานที่มุ่งให้บริการกับนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อความสุขทั้งกายและใจ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ส่งผลดีต่อการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ คือ งานบริการสุขภาพและสวัสดิภาพ งานบริการอาหารกลางวัน งานแนะแนว งานจัดหาทุนการศึกษา งานบริการสนทนากาและการพักผ่อนหย่อนใจ บริการจัดหางาน และบริการอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดหาให้

ในส่วนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ได้ดำเนินการเกี่ยวกับงานสวัสดิการนักเรียน ดังนี้

1. การวางแผนงานสวัสดิการนักเรียน

- 1.1 รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานสวัสดิการนักเรียนเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
- 1.2 การทำแผนงานสวัสดิการนักเรียน โดยมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานสวัสดิการนักเรียน มีบุคลากรผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานตามแผนที่กำหนด และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

2. การบริหารงานสวัสดิการนักเรียน

- 2.1 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีการกำหนดสายงานสวัสดิการนักเรียน จัดทำแบบพรรณนางาน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบทุกงานตามแผนภูมิ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่
- 2.2 การประสานงานสวัสดิการนักเรียน โดยจัดให้มีการประสานงานติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียน ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. งานยานพาหนะ

- 3.1 การจัดระบบการติดต่อในสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
- 3.2 การอำนวยความสะดวกในการรับส่ง ไปรษณีย์ภัณฑ์ และเอกสารติดต่อระหว่างบุคลากรสถานศึกษากับบุคคลภายนอก
- 3.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับยานพาหนะ ทั้งในการจัดหาและควบคุมให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย

4. งานอนามัยโรงเรียน

- 4.1 การจัดให้มีสถานที่เพื่อให้การปฐมพยาบาลและพักฟื้น สำหรับบุคคลในสถานศึกษาตามสภาพและความจำเป็น
- 4.2 โดยจัดให้มีผู้รับผิดชอบหรือครูอนามัยโรงเรียน ให้การบริการ
- 4.3 การจัดหายาและเครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการควบคุมการเก็บรักษาที่เหมาะสมรัดกุม
- 4.4 การดำเนินการให้มีการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคติดต่อและเชื้อโรคต่าง ๆ
- 4.5 การให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน
5. การจัดบริการแนะแนว
 - 5.1 จัดทำระเบียบสะสมสำหรับนักเรียนทุกคน ในสถานศึกษา
 - 5.2 การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักเรียนทั้งปัญหารายบุคคลและปัญหาการเรียน
 - 5.3 การให้คำปรึกษาแนะนำและชี้แจงแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียนในปัญหาเรียน ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเลือกอาชีพอื่น ๆ
 - 5.4 การรวบรวมเผยแพร่สิ่งอันเป็นสาระประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านการเรียน การสอน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ
 - 5.5 การแสวงหาเงินทุน และสถานประกอบอาชีพเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และการประกอบอาชีพของนักเรียน รวมทั้งการสรรหานักเรียนรับทุน และนำการแสวงหาทุนจากแหล่งทุน การประกอบอาชีพในสถานประกอบอาชีพแก่นักเรียน
 - 5.6 การให้ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนในส่วนที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนโรงเรียน และทางราชการ
6. การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้
 - โรงเรียนมีการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างเพียงพอตลอดเวลา มีการตรวจสอบคุณภาพของน้ำและการบริการ
7. การจัดบริการด้านสาธารณูปโภค
 - 7.1 การจัดหา ควบคุม ดูแล และ รักษา และซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งถือเป็นสาธารณูปโภคในสถานศึกษา ให้มีความเพียงพอตามความจำเป็น สามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลาและเป็นไปโดยประหยัด
 - 7.2 อำนวยความสะดวกในการใช้สาธารณูปโภคแก่บุคลากรในสถานศึกษา

และบุคคลอื่นโดยทั่วไปที่ไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

8. งานรักษาความปลอดภัย

8.1 การจัดให้มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมทั้งการใช้บุคคล เครื่องมือ และวิธีการ

8.2 การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อการรักษาความปลอดภัยไว้ในสถานศึกษาตาม ความจำเป็น และตรวจสอบให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา รวมทั้งการให้ความรู้แก่บุคลากรใน สถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

9. การจัดบริการโภชนาการ

9.1 การจัดหรือควบคุมการจัดหาน้ำดื่ม หรือเครื่องดื่ม สำหรับบุคลากรในสถาน ศึกษา ให้เป็นไปตามหลักโภชนาการ

9.2 การให้ความรู้เกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับโภชนาการ รวมทั้งการ สร้างลักษณะนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การเลือกอาหารและเครื่องดื่มและเพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

10. การประเมินผลงานสวัสดิการนักเรียน โดยมีการดำเนินการและปรากฏ หลักฐานการประเมิน ซึ่งมีคณะกรรมการดำเนินการ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินและนำผลการ วิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงงานสวัสดิการนักเรียน

งานสวัสดิการนักเรียนที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนประกอบไปด้วย การวางแผนงานและการ บริหารงานสวัสดิการนักเรียน งานยานพาหนะ งานอนามัยโรงเรียน งานรักษาความปลอดภัย งาน เน้นแนว งานโภชนาการ การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ และงานสาธารณสุขโรค เพื่อให้บริการช่วยเหลือ นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความสุขความสะอาดสบาย

3.4 ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

งานกิจการนักเรียนประจำ เป็นงานที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียนประจำโดยเฉพาะ ช่วงเวลากลางคืนและวันหยุดซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญจะต้องรับผิดชอบและดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพโดยการจัดบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เพื่อลดและขจัดปัญหาของนักเรียนอันจะทำให้ นักเรียนมีความพร้อมในการอยู่ประจำตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของ นักเรียนในด้านการมีระเบียบวินัย มีลักษณะนิสัยที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรงและสามารถดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี (วีระพงศ์ ประดิษฐ์. 2548: 4)

การจัดบริการหอพักหรือที่พัก

ใจจริง บุญเรืองรอด (2542 : 113) กล่าวว่า การจัดบริการหอพัก ถ้าพิจารณาโดยผิวเผินแล้วมักจะเข้าใจว่าเป็นการจัดบริการสำหรับนักเรียนที่มีภูมิฐานะห่างจากสถานศึกษาเท่านั้น แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว การจัดที่พักหรือหอพักสำหรับนักเรียนมีความหมายลึกซึ้ง ในแง่ของการจัดการศึกษาและกล่อมเกล่าให้ได้เยาวชนรุ่นใหม่ (New generation) ที่มีคุณสมบัติเชิงมนุษย์ (Human factors) ที่เหมาะสม ประเทศที่เจริญแล้วจำนวนมากใช้แนวคิดเรื่องการจัดหอพักให้เด็กอยู่ประจำเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะเด็กไปกลับจะถูกอิทธิพลของชุมชนและครอบครัว กล่อมเกล่าให้เด็กมีกระบวน (Pattern) ชีวิตแบบเดิมของครอบครัว ชุมชนนั้น ๆ หากเป็นกระบวนที่พึงปรารถนาย่อมเป็นที่ยอมรับได้ แต่หากเป็นกระบวนที่ไม่พึงปรารถนาและขัดกับกระบวนการกล่อมเกล่าในสถานศึกษาแล้วย่อมทำให้การศึกษาด้านพลังไม่ไหว การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ย่อมไม่เกิดขึ้น ดังนั้นหากการจัดการศึกษาแบบอยู่ประจำย่อมกำจัดการกล่อมเกล่าที่ไม่พึงประสงค์ได้ การจัดบริการที่พักแบบอยู่ประจำให้ได้ผลจริงควรระบุเป็นเงื่อนไขอยู่ในหลักสูตร และสถานศึกษาที่จัดที่พักเอง ด้วยโปรแกรมการอยู่เพื่อการศึกษาที่แท้จริง การดำเนินการอาจใช้ความพยายามและค่าใช้จ่ายสูงแต่ผลย่อมคุ้มค่า อย่างไรก็ตามการจัดบริการที่พักแบบทั่วไปที่ไม่หวังผลทางการศึกษามากนัก โดยที่เน้นเด็กอยู่ห่างไกลนั้น สถานศึกษาทั่วไปในทางปฏิบัติจะให้ความสนใจน้อย โดยมักจะพิจารณาเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้เรียน นับว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง เพราะการอยู่ระหว่างการศึกษามีผลต่อการพัฒนาการรอบด้านของเด็ก การพิจารณาการศึกษาเป็นการ “เรียนหนังสือ” การคิดเช่นนั้นอาจจะถูกต้อง แต่ถ้าการศึกษาเป็น “การพัฒนาการรอบด้าน” แล้วย่อมต้องเปลี่ยนแนวความคิด ในส่วนของการรับผิดชอบในเรื่องที่พักหรือหอพัก ของนักเรียนนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1. หากเป็นไปได้ทุกสถานศึกษาควรจัดการศึกษาแบบอยู่ประจำ ถ้าไม่สามารถจัดได้ตลอดหลักสูตรควรจัดในบางชั้นบางปี สำหรับเด็กที่มีภูมิฐานะห่างไกล ควรให้อยู่ประจำตลอด
2. หากจัดตามข้อ 1 ไม่ได้ ควรจัดสำหรับเด็กที่มีภูมิฐานะห่างไกล โดย
 - 2.1 ระดมทุนจัดทำหอพักของสถานศึกษาเองหากไม่ได้รับจากรัฐ
 - 2.2 ประสานกับองค์กร บุคคล ภาคเอกชนที่แสวงหา ครอบครัวยุโรป หรือบริการที่พักที่มีความปลอดภัยถูกสุขลักษณะ พร้อมทั้งให้มีการติดตามดูแลให้การอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง
3. สำหรับโรงเรียนในถิ่นกันดาร การเดินทางไม่สะดวก การจัดโรงเรียนประจำมีความจำเป็น เพราะจะไม่เพียงให้ผลทางการศึกษาเท่านั้น หากแต่ยังทำให้สถานศึกษามีขนาดใหญ่ขึ้นถึงขั้นสามารถจัดบริการมาตรฐานได้อย่างประหยัดอีกด้วย

ประโยชน์ของการอยู่โรงเรียนประจำ

วินัย พัฒนรัฐ (2539 : 9) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการเรียนในโรงเรียนประจำไว้ในเอกสารเรื่องการบริหารงานในโรงเรียนประจำว่า หากจะพิจารณาถึงประโยชน์ของโรงเรียนที่จะเปิดประจำ จะเห็นได้ว่ามีประโยชน์ต่อประเทศชาติสูงคือ

1. นักเรียนได้เรียนรู้ การอยู่ร่วมกันของผู้อื่น รู้จักปรับตัวเข้ากับหมู่คณะและเพื่อน
2. นักเรียนไม่ต้องเสียเวลาไปกับการเดินทาง ทำให้มีเวลาให้กับการศึกษามากขึ้น
3. นักเรียนได้ฝึกฝนการดูแลตนเองและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
4. นักเรียนฝึกฝนความมีระเบียบวินัย จากวิถีชีวิตในหอพักนักเรียน
5. นักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาตนเองจากกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้ เช่นดนตรี กีฬา
6. นักเรียนได้รับการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี และคุณธรรม จริยธรรม จากโรงเรียน
7. นักเรียนได้รับการดูแลด้านสุขภาพ อนามัย โภชนาการ จากโรงเรียน
8. นักเรียนได้รับความปลอดภัย จากการเข้าพักอาศัยในโรงเรียน
9. นักเรียนได้ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
10. นักเรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

ครูปกครองนักเรียนประจำ

ครูปกครองนักเรียนประจำ เป็นผู้ทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการของแผนกประจำทั้งหมดร่วมกับครูเวร ซึ่งหมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนประจำที่อยู่กินในสถานศึกษาตามตารางเวลาที่โรงเรียนกำหนด ครูปกครองนักเรียนประจำและนักเรียนประจำทุกคนต้องพยายามทำให้ชีวิตภายในแผนกประจำเป็นเหมือนครอบครัวเดียวกัน ควรมีความสามัคคีและรักใคร่กลมเกลียวกัน เพื่อให้นักเรียนประจำทุกคนจะได้มีความสุขตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในสถานศึกษาโดยอยู่ภายใต้ระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

ปลื้มจิต สถาพรดำรงค์ (2541) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูโรงเรียนประจำว่า ภารกิจของโรงเรียนประจำในการการดูแลนักเรียนมีอยู่ตลอดเวลาที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ในโรงเรียน ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลนักเรียน ครูมิได้มีหน้าที่เพียงแต่การสอนเท่านั้น ครูยังต้องให้ความสนใจใกล้ชิดดูแลความเป็นอยู่ในหอพักให้มีความอบอุ่น ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียน ดูแลสุขภาพอนามัยให้นักเรียน เป็นแบบอย่างในด้านบุคลิกภาพที่ดี ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อุปนิสัยที่ดีให้แก่

นักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน ปรับแก้ไขพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมของนักเรียน

ครูของโรงเรียนประจำต้องมีเมตตาธรรม และมีความรักความศรัทธาในงานที่ปฏิบัติอย่างสูง เพราะภารกิจไม่สามารถทำให้เพียงให้ครบตามหน้าที่ หากต้องปฏิบัติด้วยจิตใจที่มีความศรัทธาต่อหน้าที่ ยกตัวอย่างเช่น บางครั้งนักเรียนเจ็บป่วยมากและยังติดต่อกันไม่ได้ เมื่อนำนักเรียนส่งโรงพยาบาลแล้วตามหน้าที่ ครูยังเฝ้าไข้ดูแลศิษย์แทนบิดามารดา ทั้ง ๆ ที่หมดเวลาปฏิบัติงานแล้ว นั้นแสดงให้เห็นว่าครูปฏิบัติงานนั้นด้วยความเมตตาและความผูกพันที่มีต่อลูกศิษย์ โรงเรียนประจำจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความดีเช่นนี้ให้มาก เพื่อให้นักเรียนได้รับความรักความอบอุ่น และมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ครูโรงเรียนประจำจึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความประพฤติอยู่ในศีลธรรมอันดี
2. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี
4. มีความรู้ความสามารถดี
5. มีความเข้าใจในปรัชญาและเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และ

ร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนอย่างดี

6. มีความเสียสละ อุทิศเวลาให้แก่นักเรียนได้อย่างเต็มที่
7. มีความเมตตาต่อนักเรียน เอาใจใส่ รับผิดชอบ ดูแลนักเรียนอย่างดีและสม่ำเสมอ
8. มีความสามัคคีทำงานร่วมกับหมู่คณะได้อย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี
9. มีความรู้ความเข้าใจหลักจิตวิทยาวัยรุ่นเพียงพอที่จะดูแลนักเรียนได้อย่างดีไม่

แสวงหาประโยชน์จากนักเรียนและผู้ปกครองทั้งทางตรงและทางอ้อม

สรุปครูโรงเรียนประจำจะต้องเป็นคนที่มีความดี จริยธรรม ความเสียสละสูง มีความรักและเมตตาเด็ก มีความอดทนอดกลั้น เอาใจหลักจิตวิทยาวัยรุ่น เป็นแบบอย่างที่ดี มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง

ในส่วนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ได้ดำเนินการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประจำ ดังนี้

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียนประจำ
 - 1.1 การรวบรวมระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประจำและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
 - 1.2 จัดทำแผนงานกิจการนักเรียนประจำ โดยมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจ

การนักเรียนประจำ มีบุคลากรรับผิดชอบปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

2. การบริหารงานกิจการนักเรียนประจำ

2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีการกำหนดสายงานกิจการนักเรียนประจำ จัดทำแบบพรรณนางาน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ทุกลงานตามแผนภูมิ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่

2.2 การประสานงานกิจการนักเรียนประจำ โดยจัดให้มีการประสานงานติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การจัดนักเรียนเข้าอยู่หอพัก

3.1 การจัดนักเรียนเข้าอยู่หอพักมีการแยกชายหญิง และมีการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

3.2 หอพักนักเรียนมีความสะอาดเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ

3.3 มีการติดตามประเมินผลการจัดนักเรียนเข้าอยู่หอพัก

3.4 มีการกำหนดกฎระเบียบของหอพักโดยแจ้งให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ

4. การจัดครูดูแลนักเรียนในหอพัก

4.1 ครูผู้ดูแลนักเรียนหอพักมีจำนวนเพียงพอตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

4.2 มีการประชุมอบรมครูผู้ดูแลหอพักก่อนเข้าปฏิบัติงาน

4.3 มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลนักเรียนเป็นระยะ โดยกำหนดเป็นเวลาที่ชัดเจน

4.4 มีการสร้างขวัญกำลังใจ ให้กับครูที่ดูแลหอพักซึ่งปฏิบัติงานได้ดี

5. การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

5.1 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

5.2 การส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกในทางกีฬาและนันทนาการ

5.3 การยกย่องนักเรียนที่มีความสามารถในทางกีฬาและนันทนาการ

6. การจัดสอนพิเศษ

6.1 การจัดให้มีคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนในช่วงนอกเวลาปกติ และวันเสาร์ที่นักเรียนไม่ได้กลับบ้าน

6.2 คณะกรรมการจัดสอนพิเศษมีการประชุมเพื่อสรุปติดตามปัญหาและแก้ไข เพื่อให้การสอนพิเศษมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.3 การจัดสอนพิเศษมีการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพเพื่อทำการสอน

7. การประเมินผลงานกิจการนักเรียนประจำ โดยมีการดำเนินการและปรากฏหลักฐานการประเมินผลงานกิจการนักเรียนประจำ ซึ่งมีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ผลการประเมินและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ปรับปรุงงานกิจการนักเรียนประจำ

งานกิจการนักเรียนประจำที่โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี จัดให้แก่ นักเรียน ได้แก่ การวางแผนและบริหารงานกิจการนักเรียนประจำ การจัดนักเรียนเข้าอยู่หอพักนักเรียน การจัดครูดูแลหอพักนักเรียน การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ และการจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียน นอกเหนือจากเวลาปกติ เป็นงานที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียนที่โรงเรียนได้จัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่อยู่ประจำในโรงเรียน

4. ข้อมูลโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี

โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบสหศึกษา ประเภทอยู่ประจำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4.1 ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 216 หมู่ 1 ตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวนที่ดิน 150 ไร่ เป็นโรงเรียนที่กรมสามัญศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2536 ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สนองตามพระราชประสงค์ที่ทรงมุ่งมั่นส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านความเป็นอยู่และการศึกษาของประชาชน โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล โดยให้โอกาสแก่เยาวชน ที่มีความสนใจ และมีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้ฝึกฝนความรู้ความสามารถด้านนี้เป็นพิเศษ ตั้งแต่เยาว์วัย

กรมสามัญศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี จำนวน 12 โรง ในทุกเขตการศึกษาโดยได้รับพระราชทานนามว่า โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ต่อท้ายด้วยชื่อจังหวัดที่เป็นสถานที่ตั้ง ของโรงเรียน และใช้นามภาษาอังกฤษว่า “Princess Chulabhorn's College” พร้อมทั้งพระราชทาน แผ่นศิลาฤกษ์ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

ดำเนินการจัดพิธีวางศิลาฤกษ์ พร้อมกันทั่วประเทศ เมื่อวันพุธที่ 17 มกราคม 2539 (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี. 2546 : 2)

กรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ทั้งสิ้น จำนวน 12 โรงเรียน ครอบคลุมเขตการศึกษา โดยจัดตั้งเขตการศึกษาละ 1 โรง ซึ่งได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานดังต่อไปนี้ (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี. 2543 : 2)

1. สำนักราชเลขาธิการ
2. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. จังหวัดที่โรงเรียนแต่ละแห่งตั้งอยู่
4. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยได้ดำเนินการรับนักเรียนเข้าศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ประกาศจัดตั้งปี 2536 รับนักเรียนปี 2537 ได้แก่
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ตรัง
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เชียงราย
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์
2. ประกาศจัดตั้งปี 2537 รับนักเรียนปี 2538 ได้แก่
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย มุกดาหาร
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย สตูล
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เลย
3. ประกาศจัดตั้งปี 2538 รับนักเรียนปี 2539 ได้แก่
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิษณุโลก
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ปทุมธานี
4. ประกาศจัดตั้งปี 2538 รับนักเรียนปี 2540 ได้แก่
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี

4.2 วัตถุประสงค์การจัดตั้งโรงเรียน

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ

2. เพื่อเป็นสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ที่ฝึกทักษะ ความรู้ความสามารถของ นักเรียนพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อเตรียมบุคลากรไว้ รองรับโครงการด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมของประเทศ

3. เพื่อเป็นสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตัวอย่าง ในด้านการฝึกอบรมนักเรียนให้เป็น กลุ่มบุตรและกุลสตรี ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม สามารถพึ่งตนเองได้และมีประโยชน์ต่อ สังคม

4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนดี มีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ได้มีโอกาสเพิ่มมากขึ้น ในการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาและได้พัฒนาความรู้พื้นฐานในด้านนี้ ให้ เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและปรับปรุง สิ่งแวดล้อมให้ได้ผลอย่างแท้จริงต่อไป

4.3 แผนการจัดชั้นเรียน

ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนได้จัดแผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 13 ห้อง และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 ห้อง รวม 20 ห้อง รายละเอียด ตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนและห้องเรียน

ชั้น	ม.1	ม.2	ม.3	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	รวมทั้งสิ้น
นักเรียน	187	137	126	450	93	67	49	209	659
ห้องเรียน	5	4	4	13	3	2	2	7	20

ที่มา : โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2548

4.4 บุคลากรของโรงเรียน

ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี มีบุคลากรซึ่งประกอบไปด้วย ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว รวมทั้งสิ้น 110 คน ดังรายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนบุคลากร

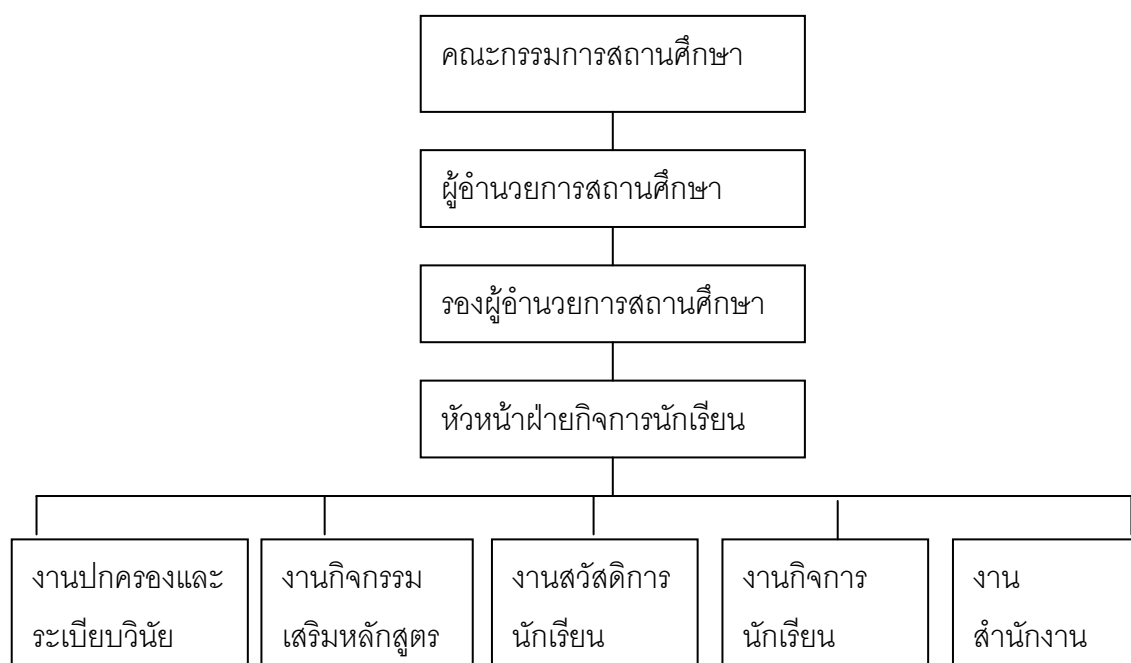
บุคลากร	วุฒิการศึกษา						รวม
	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ต่ำกว่าปริญญาตรี		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
1. ฝ่ายบริหาร	-	-	4	1	-	-	5
2. ครู							
2.1 ปฏิบัติการสอน	8	14	10	16	-	-	47
2.2 ส่งเสริมการสอน	-	2	-	1	-	-	3
3. ลูกจ้าง							
3.1 ครูอัตราจ้าง	2	-	-	-	-	-	2
3.2 ครูตัวแทนผู้ปกครอง	-	-	5	7	-	-	12
3.3 เจ้าหน้าที่	-	-	1	1	-	1	3
3.4 พนักงานงานวิทยาศาสตร์	-	-	2	4	-	-	6
3.5 ลูกจ้างประจำ	-	-	-	-	3	-	3
3.6 ลูกจ้างชั่วคราว							
-คนสวน	-	-	-	-	9	1	10
-แม่บ้าน	-	-	-	-	-	2	2
-คนครัว	-	-	-	-	7	8	15
-ยาม	-	-	-	-	2	-	2
รวมทั้งสิ้น	11	16	21	29	21	12	110

ที่มา : โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2548

4.5 โครงสร้างการบริหารงานกิจการนักเรียน

โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี แบ่งภารกิจการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายกิจการนักเรียน และฝ่ายบริการ โดยในส่วนของงานฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนได้กำหนดขอบข่ายงานดังนี้ (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี. 2546 : 15 – 33)

- 4.5.1 ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย
- 4.5.2 ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4.5.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน
- 4.5.4 ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ
- 4.5.5 ด้านงานสำนักงาน

ภาพประกอบ 2 แสดงแผนภูมิการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน

ที่มา : โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยลพบุรี

เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้แก่
นักเรียน โรงเรียนจึงได้กำหนดตารางกิจวัตรประจำวันให้นักเรียนถือปฏิบัติดังนี้

ตารางกิจวัตรประจำวันของนักเรียน

ตาราง 3 แสดงกิจวัตรประจำวันของนักเรียน

เวลา	กิจกรรม	ผู้ควบคุมดูแล/ดำเนินการ
05.30 - 06.30 น.	ตื่นนอน / จัดที่นอน / ภารกิจส่วนตัว	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก
06.30 - 06.40 น.	ดื่มนม / สรงน้ำซักรีด	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก
06.40 - 06.50 น.	ตรวจชั้นตอน / ตรวจหอพัก	ครูหอพัก
06.50 - 07.00 น.	เดินแถวเข้าโรงอาหาร	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก
07.00 - 07.20 น.	รับประทานอาหารเช้า	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก / ครูเวร
07.30 - 07.45 น.	กิจกรรมหน้าเสาธง	ครูเวรประจำวัน / ครูที่ปรึกษา
07.45 - 08.15 น.	พบครูที่ปรึกษา	ครูที่ปรึกษา / ฝ่ายปกครอง
08.15 - 12.15 น.	เรียนภาคเช้า	ครูผู้สอน / ฝ่ายวิชาการ
12.15 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	ครูเวรประจำวัน
13.00 - 16.00 น.	เรียนภาคบ่าย	ครูผู้สอน / ฝ่ายวิชาการ
16.00 - 16.30 น.	หอพักเปิด / เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย	ครูหอพัก
16.30 - 17.50 น.	กิจกรรม / กีฬาตามความถนัด	ครูหอพัก
17.50 - 18.00 น.	เข้าแถวเคารพธงชาติ	ครูหอพัก / ครูเวรประจำวัน
18.00 - 18.30 น.	รับประทานอาหารเช้า	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก / ครูเวร
18.30 - 19.30 น.	รับและตรวจเช็คผ้า / ภารกิจส่วนตัว	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก
19.30 - 21.00 น.	ทำการบ้าน / อ่านหนังสือ	ครูหอพัก / ครูเวรประจำวัน
21.00 - 21.30 น.	ดื่มนม / ชมสารคดี	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก
21.30 - 22.00 น.	ตรวจนับจำนวนนักเรียน / ขึ้นหอพัก	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก
22.00 น.	ปิดไฟบนชั้นตอน / นักเรียนเข้านอน	นักเรียนผู้นำ / ครูหอพัก / ครูเวร

หอพักนักเรียน

โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี มีหอพักให้นักเรียนได้อยู่ประจำ และทำกิจกรรม
ต่าง ๆ ทั้งหมด 5 หอพัก คือ

1. หอพัก 1 เป็นหอพัก 3 ชั้น โรงเรียนได้ปรับปรุงหอพัก 1 ให้เป็นห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ และใช้เป็นที่พักสำหรับบุคคลภายนอกในกรณีที่มาเข้าค่ายหรือเพื่อศึกษาดูงาน

2. หอพัก 2 เป็นหอพัก 4 ชั้น เป็นหอพักสำหรับนักเรียนหญิง ม.ปลาย
3. หอพัก 3 เป็นหอพัก 4 ชั้น เป็นหอพักสำหรับนักเรียนหญิง ม.ต้น
4. หอพัก 4 เป็นหอพัก 4 ชั้น เป็นหอพักสำหรับนักเรียนชาย ม.ปลาย
5. หอพัก 5 เป็นหอพัก 4 ชั้น เป็นหอพักสำหรับนักเรียนชาย ม.ต้น

การจัดนักเรียนเข้าอยู่หอพัก

โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ได้จัดให้นักเรียนเข้าอยู่หอพัก โดยแยกเป็นระดับ ม. ต้น และ ม. ปลาย กล่าวคือ นักเรียนหญิง ม. ต้น นักเรียนหญิง ม. ปลาย อยู่หอพัก 2 และ 3 ส่วนนักเรียนชาย ม. ปลาย และนักเรียนชาย ม. ต้น อยู่หอพัก 4 และ 5 ตามลำดับ โดยนักเรียนทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพักอย่างเคร่งครัด

การจัดครูดูแลนักเรียนในหอพัก

โรงเรียนได้จัดครูดูแลความเรียบร้อย ความปลอดภัย ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนทุกคน โดยครูที่ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนในหอพักนั้นมี 2 ประเภท คือ ครูเวรประจำวัน ได้แก่ ครูที่ทางโรงเรียนมีคำสั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่เป็นเวรดูแลนักเรียนประจำวัน ตั้งแต่เวลา 18.00 – 07.00 น. มีจำนวนคิดเป็นอัตราส่วน ครู 1 คน ต่อ นักเรียน 50 คน และครูผู้แทนผู้ปกครอง ซึ่งเป็นครูที่โรงเรียนจ้างด้วยเงินของผู้ปกครอง ให้มาช่วยดูแลนักเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนเป็นการเฉพาะ ร่วมกับครู ตั้งแต่เวลา 16.30 – 07.00 น. จำนวนหอพักละ 3 คน

การรับ-ส่งนักเรียน

การรับ-ส่งนักเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โดยโรงเรียนจะกำหนดวันและเวลาเป็นตารางการรับ-ส่งนักเรียน เป็นภาคเรียน ๆ

การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กิจกรรมด้านการส่งเสริมกีฬาโดยส่งเสริมให้นักเรียนได้เล่นกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิด เป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 17.30 น. และในทุกวันอาทิตย์ ที่นักเรียน

ไม่ได้กลับบ้าน โดยโรงเรียนจัดให้มีผู้ฝึกสอนกีฬาแต่ละประเภท เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล บาสเกตบอล รักบี้ ดาบสากล ยิงปืน เทนนิส กอล์ฟ วายน้ำ เป็นต้น

2. กิจกรรมด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ได้แก่ ชุมนุมดนตรีไทย ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมศิลปะ ชุมนุมนาฏศิลป์ เป็นต้น

3. กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานอดิเรก ชุมนุมผ้าบาติก ชุมนุมสะสมดวงตราไปรษณีย ชุมนุมประดิษฐ์ดอกไม้ เป็นต้น

การจัดบริการ

โรงเรียนได้จัดบริการซักผ้า บริการด้านอาหาร บริการใช้ห้องสมุดภาคกลางคืน บริการด้านการสื่อสารต่าง ๆ บริการแนะแนว บริการด้านรูปภาพ ตัดสตีกเกอร์ อินเทอร์เน็ต และสวัสดิการร้านค้า

การจัดสอนพิเศษ

โรงเรียนได้ดำเนินการจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนในทุกวันเสาร์ที่นักเรียนไม่ได้กลับบ้าน โดยคัดเลือกครูซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน และครูภายนอกมาเป็นผู้สอน

ในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ตามโครงสร้างดังกล่าวนี้ โรงเรียนได้มอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนและคณะดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. วางแผนจัดระบบงานกลุ่มนักเรียนประจำให้ชัดเจนและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน
2. กำกับ ติดตาม ดูแลงานพยาบาลนักเรียนประจำให้เรียบร้อยรวดเร็ว
3. กำกับ นิเทศ ติดตาม การประกอบอาหารและโภชนาการ ให้ถูกสุขอนามัย
4. วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานบริการซักผ้า
5. วางแผน ติดตาม ดูแล งานอาคารสถานที่นักเรียนประจำ
6. วางแผน กำหนดแนวทางการจัดบริการสอนพิเศษในวันหยุดและรวมถึงกิจกรรม

ยามว่าง

7. วิเคราะห์ วางแผน และหาแนวทาง ในการแก้ปัญหาและพัฒนาในกลุ่มนักเรียน
8. ประสานงานบุคลากรที่รับผิดชอบในกลุ่มนักเรียน เพื่อร่วมวางแผนการทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี
9. ร่วมมือกับกลุ่มงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน

กล่าวโดยสรุปโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เป็นโรงเรียนในโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ 3 รอบ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสหศึกษา ประเภทอยู่ประจำ การบริหารงานกิจการนักเรียนแบ่งออกเป็น 5 งาน คือ งานปกครองและระเบียบวินัย งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร งานสวัสดิการนักเรียน งานกิจการนักเรียนประจำ และงานสำนักงาน โดยโรงเรียนมอบหมายให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายกิจการนักเรียนและคณะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุทิน แท่นนุ้ย (2533) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู – อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครู – อาจารย์ จำนวน 586 คน ผลการวิจัยพบว่าระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ด้านการรับนักเรียนเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การรายงานเกี่ยวกับนักเรียนและด้านการย้าย และจำหน่ายนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ขวัญชีวา วรรณพินทุ (2540) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย จำนวน 237 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย จัดรูปแบบโรงเรียนประจำ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดโครงการแข่งขันทักษะความสามารถของนักเรียนเป็นโครงการเฉพาะ มีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการเรียนการสอนทุกหมวดวิชาและเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ ด้านหลักสูตรเปิดสอนวิชาเลือกเฉพาะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ จัดกลุ่มการเรียนรู้แบบคละกัน จัดครูเข้าสอนตรงกับวิชาเอก/โท และประสบการณ์ ครูใช้วิธีการสอนแบบปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมสอนเสริมและเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ มีการส่งเสริมการพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน มีการจัดห้องสมุดทั้งในและนอกเวลาเรียน โรงเรียนมีเกียรติประวัติเป็นที่รู้จักของชุมชนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการจัดอาคารเรียน วิทยาศาสตร์ และจัดห้องฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา โดยเฉพาะ และเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ห้องวิทยาศาสตร์อย่างทั่วถึง ปัญหาที่พบคือบุคลากรไม่เพียงพอ รวมทั้งครูอาจารย์ในหมวดวิชา

วิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์ งานการบัญชีและพัสดุไม่คล่องตัว บุคลากรขาดประสบการณ์ในการสอน นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน น้ำดื่มน้ำใช้ไม่เพียงพอและขาดคุณภาพ ชุมชนบริเวณโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และสถานที่สำหรับการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนไม่เพียงพอ

วรารุณ ด้วงน้อย (2541) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนปิ่นสรวงแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูแผนมัธยมศึกษาของโรงเรียนจำนวน 106 คน ผลการวิจัยพบว่า งานปกครองนักเรียน ควรกำหนดนโยบายด้านการปกครอง นักเรียนให้มีความชัดเจนควรกำหนดขอบข่ายหน้าที่การปฏิบัติงานของครูให้เหมาะสม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในคณะครู และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับนักเรียน งานระดับชั้นควรมีการประชุมอบรมนักเรียนในเรื่องระเบียบวินัย ความประพฤติการดำเนินชีวิตตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกันภายในคณะครู ควรให้นักเรียนและครูร่วมกันวางนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ตนสังกัด และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับนักเรียน งานแนะแนว ควรวางนโยบายด้านแนะแนวให้มีความชัดเจน ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ครูให้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบริการนักเรียน ควรมีการพัฒนาครูแนะแนวให้มีความรู้การแนะแนวดียิ่งขึ้น ควรจัดครูแนะแนวให้มีจำนวนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ควรจัดสภาพห้อง แนะแนวให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการบริการแนะแนว ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกันภายในคณะครู ควรมีการประเมินดำเนินการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับนักเรียน

เจริญ กาละ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จังหวัดพะเยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น ครู - อาจารย์ จำนวน 59 คน และนักเรียน 328 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมมีความคิดเห็นว่าทางฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือนักเรียน ซึ่งเป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนแจกจ่ายให้กับครูนักเรียนและผู้ปกครองทุกคน รับทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน การบริหารงานปกครองนักเรียนได้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน การบริหารงานปกครองนักเรียนได้ปฏิบัติในรูปของคณะกรรมการฝ่ายปกครองไม่ได้มอบหมายให้ครูคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว การแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียนได้ร่วมกับครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้

ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลนักเรียน เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด รวมทั้งอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกวันในคาบโฮมรูม จัดให้มีการยกย่อง ชมเชยนักเรียนที่ได้กระทำคุณงามความดีให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนทั่วไป และในส่วนที่ฝ่ายปกครองควรกระทำอย่างยิ่ง คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนที่สม่ำเสมอ และการจัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมทุกปีรวมถึงเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นประจำ ตลอดจนถึงให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน

อดิศักดิ์ สามงามแสน (2544) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มี 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนซึ่ง โรงเรียนปฏิบัติตามอยู่ในระดับดีมาก ด้านกิจกรรมบริการงานส่งเสริมประสิทธิภาพนักเรียนโรงเรียนปฏิบัติตามอยู่ในระดับดี ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนปฏิบัติตามอยู่ในระดับดี ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า โรงเรียนปฏิบัติตามอยู่ในระดับดี สำหรับปัญหาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ขาดแคลนบุคลากร ขาดงบประมาณ ขาดทุนการศึกษา ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง บุคลากรขาดความรู้ในการปฏิบัติงานและบุคลากรไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ (2546) ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนวัดสวนพลู สังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารและครู โรงเรียนวัดสวนพลู จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย โดยภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนได้นักเรียนเข้าแถวเพื่อเข้ารับการบริการต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ รองมาคือ ผู้บริหารและครูเอาใจใส่ดูแล ตักเตือน อบรมความประพฤติของนักเรียนอยู่เสมอข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้คือ โรงเรียนมีบทลงโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบอย่างเคร่งครัด ด้านงานกิจการเสริมหลักสูตร โดยภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านสารเสพติดให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนร่วมกับศิษย์เก่าเป็นประจำ ด้านงานสวัสดิการ โดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนผสมผสานกับสถานบริการมาให้บริการสุขภาพนักเรียน รองลงมา

คือ โรงเรียนจัดโครงการตรวจสุขภาพให้นักเรียนอยู่เป็นประจำ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของด้านนี้คือ โรงเรียนมีข้อมูลของนักเรียนที่ลาออกกลางคันระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบ

สนใจ ด่านปาน (2546) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียน จุฬาราชวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารและครู โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย จำนวน 237 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงาน จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนปรากฏว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

บีดาด (Bedard. 1964 : 3338) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางนโยบายด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย 12 แห่ง พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดนโยบายทางระเบียบวินัยนักเรียน โดยอาศัยผลของการประชุม เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

ดูฮัน (Doohar. 1969 : 2146-A) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียน ในด้านปัญหาและการออกประเมินผลการกิจกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่ง ในรัฐเมน (Maine) สหรัฐอเมริกา สรุปได้ดังนี้ คือ ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีไม่เพียงพอ การประสานงานกับโรงเรียน และหน่วยงานของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมมีจำนวนน้อย การเปลี่ยนแปลงของสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีช่องว่างระหว่างวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่น เวลาในการจัดกิจกรรมส่วนมากใช้เวลาในการเรียนมีนักเรียนบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เพราะใช้เวลาเกือบทั้งหมดเคร่งเครียดอยู่กับการเรียน มีปัญหาในเรื่องช่วงเวลาที่ใช้ทำกิจกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงมักตระหนักพยายามปรับปรุงเวลาในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ฮาเกอร์รี่ (Hargerty. 1971 : 2401 - A) ได้ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน (Michigan) สหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนที่จัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรม โดยมีการใช้เวลาสำหรับกิจกรรม แต่การดำเนินงานมีข้อบกพร่อง คือ ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ รวมทั้งการวางนโยบายต่าง ๆ ส่วนใหญ่ของโรงเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมจะมีความสำเร็จถึงขั้นที่จะรวมวิชาการจัดกิจกรรมเข้าไว้ในหลักสูตร และการจัดชั้นเรียนพิเศษหรือนอกเวลาเรียน อย่างไรก็ตามนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จอห์น (John. 1995 : 1603 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนในโรงเรียนโดยเน้นการบริหารงานของโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียน

การแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียน และการปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน พบว่าโรงเรียนควรจัดกลไกในการบริหาร เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหามาของโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเองและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

วาลีรี (Valerie. 1995 : 2169 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งของครูกับความสัมพันธ์และการสำรวจทัศนคติที่มีต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเรียนในชั้นเรียนกับระเบียบวินัยอยู่ในความสนใจของบุคลากรของสถานศึกษาและสาธารณชน ระเบียบวินัยในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อการปฏิบัติงานของครูในการเข้มงวดทางด้านระเบียบวินัยสอดคล้องกับความคิดความเชื่อของครู การฝึกแก้ไขข้อขัดแย้งของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาด้านระเบียบวินัยในห้องเรียนของครู โดยการให้ครูสามารถกำหนดปรัชญาในการสอน และแก้ปัญหาคความประพฤติของนักเรียน จะช่วยให้ครูสามารถกำหนดพื้นฐานเกี่ยวกับความประพฤติของครูและนักเรียน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมในการแก้ปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน

จากกรณีศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสนใจกับนักเรียน ตลอดจนการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมครบถ้วนทุกด้านอย่างสมดุล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับการเรียนการสอนปกติ โดยการขอความร่วมมือจากคณะครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ตลอดจนบุคคลอื่นๆ ที่อยู่นอกโรงเรียน เช่น ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ประชาชน เป็นต้น ให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อขัดเกลาให้นักเรียนให้ปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมทางบวก ซึ่งจะช่วยจัดและแก้ไขปัญหายุติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนให้หมดไปหรือลดลง ดังนั้นการศึกษาศภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี จะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปแก้ไขปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียน 659 คน รวมจำนวนประชากร 714 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็น ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียน โดยเลือกแบบเจาะจงที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการนักเรียน 15 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 70 คน แสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	5	5
ครู	50	50
นักเรียน	659	15
	714	70

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามผู้บริหารและครู เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และ ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการนักเรียน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

2.1 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำการวิจัย

2.1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Scale) ตามหลักการสร้างแบบสอบถามและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2530 : 79 – 80)

2.1.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้องครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบเนื้อหาสำนวนภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพแบบสอบถาม ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.2.1 นำร่างแบบสอบถามให้คณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญแสดงไว้ในภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

2.2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try – out) กับผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ อําเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1974 : 202) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

2.3 ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์และพัฒนาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

2.3.2 เขียนคำสัมภาษณ์ตามกรอบแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง

2.4 วิธีการหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.4.1 นำร่างแบบสัมภาษณ์ให้คณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญแสดงไว้ในภาคผนวก ข) แนะนำด้านเนื้อหา

2.4.2 นำแบบสอบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try – out) กับนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี จำนวน 5 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยนำหนังสือไปส่งให้ด้วยตนเอง

3.2 นำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหาร 5 คน และครู 50 คน รวม 55 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน โดย สัมภาษณ์ครั้งละ 1 คน พร้อมบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบฉบับที่สมบูรณ์ โดยจำแนกตามข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 นำแบบสอบถามซึ่งจำแนกตามข้อ 1 มาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อที่เป็นระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา ดังนี้

ให้คะแนน 5	เมื่อตอบในช่อง	ระดับการปฏิบัติ / ระดับปัญหา มากที่สุด
ให้คะแนน 4	เมื่อตอบในช่อง	ระดับการปฏิบัติ / ระดับปัญหา มาก
ให้คะแนน 3	เมื่อตอบในช่อง	ระดับการปฏิบัติ / ระดับปัญหา ปานกลาง
ให้คะแนน 2	เมื่อตอบในช่อง	ระดับการปฏิบัติ / ระดับปัญหา น้อย
ให้คะแนน 1	เมื่อตอบในช่อง	ระดับการปฏิบัติ / ระดับปัญหา น้อยที่สุด

4.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติตามวัตถุประสงค์

4.4 การแปลความหมาย กำหนดเกณฑ์คะแนน เฉลี่ย 5 ระดับ (ประกอบ กรรณสูต. 2542:73) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือระดับปัญหา มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือระดับปัญหา มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือระดับปัญหา ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือระดับปัญหา น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติหรือระดับปัญหา น้อยที่สุด

4.5 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการจัดลำดับความถี่ของคำตอบ

4.6 แบบสัมภาษณ์ เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการจัดลำดับความถี่ของคำตอบ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

5.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเพื่อใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา

(α -Coefficient) ของครอนบาค และหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การวิเคราะห์รายข้อสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมาย มีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพและปัญหา การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี

ตอนที่ 3 การรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี

ตอนที่ 4 การรวบรวมข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย ลพบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหาร และ ครู

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	5	9.09
ครูปฏิบัติการสอน	47	85.46
ครูส่งเสริมการสอน	3	5.45
รวม	55	100

จากตาราง 5 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 55 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 85.45 และครูส่งเสริมการสอน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.45

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน
จุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ดัง ตาราง 6 – 10

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ของ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี โดยภาพรวม

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย	3.59	0.82	มาก	2.49	0.87	น้อย
2	ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.50	0.88	มาก	2.36	0.89	น้อย
3	ด้านงานสวัสดิการนักเรียน	3.38	0.96	ปานกลาง	2.42	0.89	น้อย
4	ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ	3.60	0.89	มาก	2.58	0.96	ปานกลาง
	รวม	3.52	0.89	มาก	2.46	0.90	น้อย

จากตาราง 6 แสดงว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.60 ยกเว้นด้านงานสวัสดิการนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38

สำหรับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีปัญหายุ่งในระดับน้อย ทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.36 – 2.49 ยกเว้นด้านงานกิจการนักเรียนประจำ มีปัญหาระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.58

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การรวบรวมหรือจัดทำระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองและ ระเบียบวินัย	3.60	0.73	มาก	2.69	0.79	ปานกลาง
2	การจัดทำแผนปฏิบัติการงาน ปกครองและระเบียบวินัย	3.60	0.76	มาก	2.50	0.74	ปานกลาง
3	การติดต่อประสานงานกับ ผู้ปกครองนักเรียนหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	3.69	0.81	มาก	2.63	0.75	ปานกลาง
4	การยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่มี ความประพฤติดี	4.03	0.74	มาก	2.07	0.89	น้อย
5	การป้องกันปัญหาการทะเลาะ วิวาทในโรงเรียน	3.72	0.84	มาก	2.29	0.89	น้อย
6	การป้องกันปัญหาชู้สาวในโรงเรียน	3.18	0.84	ปานกลาง	3.30	1.05	ปานกลาง
7	การป้องกันปัญหายาเสพติดใน โรงเรียน	3.98	0.73	มาก	2.16	0.87	น้อย
8	การดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.69	0.99	มาก	2.05	1.02	น้อย
9	การดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมของนักเรียน	3.32	0.92	ปานกลาง	2.81	0.88	ปานกลาง
10	การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ งานปกครองและระเบียบวินัย	3.14	0.82	ปานกลาง	2.36	0.80	น้อย
รวม		3.59	0.82	มาก	2.49	0.87	น้อย

จากตาราง 7 แสดงว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือการยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่มีความประพฤติดี มีค่าเฉลี่ย 4.03

สำหรับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย โดยภาพรวม มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือการป้องกันปัญหาผู้สูวในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.30

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	การรวบรวมระเบียบหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.43	3.43	ปานกลาง	2.52	0.87	ปานกลาง
12	การจัดทำแผนปฏิบัติการงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.50	3.50	มาก	2.50	0.90	ปานกลาง
13	การติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.58	3.58	มาก	2.41	0.80	น้อย
14	การดำเนินการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด	3.40	3.40	ปานกลาง	2.54	0.89	ปานกลาง
15	การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	3.40	0.85	ปานกลาง	2.45	0.81	น้อย
16	การดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี	3.29	0.93	ปานกลาง	2.38	0.80	น้อย

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
17	การดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.83	1.15	มาก	2.01	1.09	น้อย
18	การดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ	3.90	1.02	มาก	2.00	1.01	น้อย
19	การดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุมหรือกลุ่มสนใจนอกเวลาเรียนปกติ	3.56	0.85	มาก	2.49	0.94	น้อย
20	การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.14	0.75	ปานกลาง	2.30	0.74	น้อย
รวม		3.50	0.88	มาก	2.36	0.89	น้อย

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ การดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 3.90

สำหรับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยภาพรวม มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ การดำเนินการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย 2.54

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ด้านงานสวัสดิการนักเรียน

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
21	การรวบรวมระเบียบหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน สวัสดิการนักเรียน	3.20	0.95	ปานกลาง	2.41	0.83	น้อย
22	การจัดทำแผนปฏิบัติการงานสวัสดิการนักเรียน.	3.05	0.97	ปานกลาง	2.38	0.89	น้อย
23	การติดต่อประสานงานกับ						
	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่	3.41	0.95	ปานกลาง	2.21	0.85	น้อย
24	เกี่ยวข้อง						
	การจัดบริการยานพาหนะที่	3.74	0.90	มาก	2.16	0.85	น้อย
25	สะดวกปลอดภัย						
	การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่	3.34	1.15	ปานกลาง	2.80	1.09	ปานกลาง
26	สะอาดและเพียงพอ						
	การจัดระบบการดูแลรักษาความ	3.60	0.89	มาก	2.41	0.87	น้อย
27	ปลอดภัย						
	การจัดบริการอาหารที่สะอาด	3.34	1.07	ปานกลาง	2.58	0.93	ปานกลาง
28	ถูกสุขอนามัย	3.45	1.03	ปานกลาง	2.20	0.86	น้อย
29	การจัดบริการแนะแนว						
	การจัดบริการซักล้างเสื้อผ้า	3.67	0.92	มาก	2.74	0.94	ปานกลาง
30	นักเรียน						
	การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	3.05	0.83	ปานกลาง	2.30	0.81	น้อย
	เกี่ยวกับงานสวัสดิการนักเรียน						
รวม		3.38	0.96	ปานกลาง	2.42	0.89	น้อย

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือการจัดบริการยานพาหนะที่สะดวกปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 3.74

สำหรับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน โดยภาพรวม มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือการจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 2.80

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
31	การรวบรวมระเบียบหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับนักเรียนประจำ	3.63	0.77	มาก	2.43	1.08	น้อย
32	การจัดทำแผนปฏิบัติการงานกิจการนักเรียนประจำ	3.50	0.79	มาก	2.52	0.95	ปานกลาง
33	การติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.80	0.77	มาก	2.38	0.95	น้อย
34	การจัดนักเรียนเข้าอยู่ประจำในหอพัก	3.83	0.76	มาก	2.60	0.97	ปานกลาง
35	การดำเนินการพิจารณาคัดเลือกครูเพื่อดูแลนักเรียนประจำ	3.38	1.25	ปานกลาง	3.09	1.05	ปานกลาง
36	การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลนักเรียนประจำ	3.16	1.06	ปานกลาง	2.87	1.08	ปานกลาง
37	การจัดกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการให้กับนักเรียนประจำ	3.96	0.71	มาก	2.23	0.90	น้อย

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
38	การดำเนินการรับส่งนักเรียน						
	ประจำ	3.70		มาก	2.20	0.82	น้อย
39	การจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียน						
	ประจำ	3.63		มาก	3.23	1.12	ปานกลาง
40	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล						
	ข่าวสารงานกิจการนักเรียน						
	ประจำ	3.41		ปานกลาง	2.27	0.70	น้อย
	รวม	3.60	0.89	มาก	2.58	0.96	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือการจัดกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.96

สำหรับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โดยภาพรวม มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือการจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนประจำ มีค่าเฉลี่ย 3.23

ตอนที่ 3 การรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ แสดงผลการวิเคราะห์เป็นค่าความถี่ ไว้ในตารางที่ 11 – 14

ตาราง 11 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	การปฏิบัติงานของบุคลากรควรเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน	4
2	การบริหารงานควรยึดระเบียบของทางราชการเป็นหลักควรหลีกเลี่ยงการใช้ อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว	3
3	ควรมีการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ไม่ใส่ใจในการดูแลนักเรียน	1
4	ควรให้ความสำคัญความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแล	8
5	นักเรียนการปฏิบัติงานควรมีมาตรฐานเดียวกัน	10
6	ควรปรับปรุงเรื่องการสื่อความหมายที่ไม่ตรงกันระหว่างครูประจำการกับครู ผู้ดูแลนักเรียน	2
7	ควรกำหนดกรอบและแนวปฏิบัติที่ทันสมัย	1
8	ระเบียบทุกอย่างควรกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	10
9	กฎระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดควรได้มาจากการระดมสมองของครูและ นักเรียน	9
10	การปลูกฝังด้านระเบียบวินัยควรเน้นการสร้างจิตสำนึกให้มากกว่าการใช้วิธีการ บังคับ	8
11	เมื่อออกกฎระเบียบแล้วควรบังคับให้เป็นไปตามระเบียบ	7
12	การลงโทษนักเรียนควรให้ครูที่ปรึกษาได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา	12
13	นักเรียนที่มีพฤติกรรมซุกซนโรงเรียนควรมีการวางแผนป้องกันและแก้ไขอย่าง จริงจัง	13
14	นักเรียนไม่ค่อยมีสัมมาคารวะโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง	15
15	นักเรียนชอบขีดเขียนและทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิด ความรักโรงเรียน	11
16	นักเรียนแต่งกายผิดระเบียบเป็นจำนวนมากควรกำหนดการตรวจเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ	8
17	ควรให้นักเรียนได้ใช้เวลาหลังเลิกเรียนอย่างอิสระ	6
18	ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของงานด้านปกครองและระเบียบวินัยให้ ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	10

จากตาราง 11 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน
จุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 18
รายการ สูงสุดคือเรื่อง นักเรียนไม่มีสัมมาคารวะโรงเรียนควรจัดกิจกรรมปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง
จำนวน 15 คน รองลงมาคือเรื่อง นักเรียนมีพฤติกรรมซุกซนโรงเรียนควรมีการวางแผนป้องกันและ
แก้ไขอย่างจริงจัง จำนวน 13 คน

ตาราง 12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	กิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกอย่างควรมุ่งเน้นความเป็นวิทยาศาสตร์เพื่อให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียน	3
2	ห้องสมุดควรมีความทันสมัยและมีหนังสือที่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	14
3	ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด	6
4	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรพูดจาสุภาพเพื่อสร้างบรรยากาศให้นักเรียนอยากเข้า ห้องสมุด	4
5	ควรจัดกิจกรรมเสริมพิเศษเฉพาะทางให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	5
6	ควรมีหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนด้านกีฬา ดนตรี และศิลปะ	4
7	กิจกรรมวันอาทิตย์ไม่ควรกำหนดให้นักเรียนเลือกปฏิบัติเพียงอย่างเดียวแต่ควร จะให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกหลาย ๆ กิจกรรม	6
8	สหกรณ์โรงเรียนควรมีสินค้าและอาหารที่หลากหลายมาจำหน่าย	7
9	สหกรณ์โรงเรียนควรมีการชี้แจงรายรับรายจ่ายเป็นประจำทุกเดือน	10
10	กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ควรกำหนดแผนการเรียนการสอนที่ชัดเจน	4
11	ควรนำกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ประจำในหอพักนักเรียน	5

จากตาราง 12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน
จุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 11
รายการ สูงสุดคือเรื่อง ห้องสมุดควรมีความทันสมัยและมีหนังสือที่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า
จำนวน 14 คน รองลงมาคือเรื่อง สหกรณ์โรงเรียนควรมีการชี้แจงรายรับรายจ่ายเป็นประจำทุกเดือน
จำนวน 10 คน

ตาราง 13 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานสวัสดิการนักเรียน

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	อาหารมื้อเช้าควรคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการและรสชาติ	6
2	อาหารมื้อกลางวันควรให้ผู้ประกอบการภายนอกมาขายเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกรับประทานอาหารที่หลากหลาย	4
3	ภาชนะใส่อาหารล้างไม่สะอาดควรฆ่าเชื้อด้วยความร้อนก่อนนำมาใช้	12
4	ควรจัดซื้อเครื่องล้างจาน	4
5	ควรเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจคุณภาพอาหารและน้ำดื่มเป็นระยะๆ	5
6	ควรเพิ่มการบริการน้ำดื่มให้กับนักเรียนในหลาย ๆ จุด	6
7	ควรจัดหาแก้วนํ้าที่สะอาดไว้ประจำจุดบริการน้ำดื่ม	3
8	ควรมีแพทย์หรือพยาบาลหมุนเวียนมาประจำที่โรงเรียน	3
9	การจัดบริการนมให้นักเรียนดื่มยังขาดการจัดการที่มีคุณภาพ	4
10	ควรเพิ่มการกวดขันระบบการรักษาความปลอดภัย	6
11	น้ำใช้ของโรงเรียนไม่สะอาดควรปรับปรุงระบบการกรองน้ำ	11
12	ควรจัดให้มีการบริการถ่ายเอกสาร พิมพ์งาน เข้าเล่ม ราคาถูกในโรงเรียน	9

จากตาราง 13 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน

จุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 12 รายการ
 สูงสุดคือเรื่อง ภาชนะใส่อาหารล้างไม่สะอาดควรใช้ความร้อนฆ่าเชื้อ จำนวน 12 คน
 รองลงมาคือเรื่อง น้ำใช้ของโรงเรียนไม่สะอาดควรปรับปรุงระบบการกรองน้ำ จำนวน 11 คน

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	ครูผู้ดูแลนักเรียนประจำไม่ควรเน้นทางด้านพลศึกษาอย่างเดียวแต่ควรจะมาจากสาขาอื่น ๆ ตามอัตราส่วนที่เหมาะสม	10
2	ควรจัดส่งครูผู้ดูแลนักเรียนเข้าอบรมด้านการใช้จิตวิทยาเพื่อให้การดูแลนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	6
3	ครูผู้ดูแลนักเรียนควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพราะต้องทำงานร่วมกับหลายฝ่าย	8
4	ครูผู้ดูแลนักเรียนควรมีความอดทนและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน	5
5	การดูแลนักเรียนในแต่ละหอพักควรใช้มาตรฐานเดียวกัน	4
6	ไม่ควรออกกฎระเบียบหอพักมากเกินไปจนความจำเป็น	5
7	นักเรียนที่อยู่หอพักจะต้องมีความเท่าเทียมกันไม่ควรให้ใครมีสิทธิพิเศษ	3
8	หลังจากเลิกเรียนในแต่ละวันควรให้นักเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การกำกับดูแลของครู	7
9	การสอนพิเศษควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย เตรียมสอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นต้น	9
10	การสอนพิเศษไม่ควรบังคับให้นักเรียนทุกคนต้องเรียน	8
11	นักเรียนที่ต้องการกลับบ้านทุกวันศุกร์โรงเรียนควรอนุญาตเพื่อลดปัญหาความเครียดจากความคิดถึงบ้าน	6
12	ไม่ควรรับนักเรียนที่มีปัญหาเข้ามาอยู่ประจำที่โรงเรียน	4
13	หอพักไม่ค่อยสะอาดควรปรับปรุงแก้ไข	5

จากตาราง 14 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 13 รายการ สูงสุดคือเรื่อง ครูผู้ดูแลนักเรียนประจำไม่ควรเน้นทางด้านพลศึกษาอย่างเดียวแต่ควรจะมาจากสาขาอื่น ๆ ตามอัตราส่วนที่เหมาะสม จำนวน 10 คน รองลงมาคือเรื่อง การสอนพิเศษควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

ตอนที่ 4 การรวบรวมข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน
ของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครอง
และระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการ
นักเรียนประจำ แสดงผลการวิเคราะห์เป็นค่าความถี่ ไว้ในตารางที่ 15 – 18

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	โรงเรียนมีระเบียบมากเกินไป ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกอึดอัดต่อด้านและเป้า โรงเรียน	10
2	อยากให้โรงเรียนออกกฎกติกาเฉพาะที่จำเป็นจริง ๆ และบังคับให้เป็นไปตาม กฎกติกานั้นให้ได้	4
3	การออกกฎกติกาแต่ละครั้งควรให้นักเรียนมีส่วนร่วม	6
4	การแก้ปัญหาควรแก้ที่ต้นเหตุจริง ๆ ของปัญหา ไม่ควรแก้โดยออกกฎระเบียบ มากขึ้น	5
5	การแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนควรทำแบบค่อยเป็นค่อยไป	3
6	ครูไม่ควรใช้จิตวิทยาเพื่อให้นักเรียนจนด้วยคำพูดแต่ควรใช้เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ ไม่เหมาะสมของนักเรียน	1
7	เมื่อทราบว่านักเรียนคนใดติดสารเสพติดควรจะบำบัดรักษา ไม่ใช่เพียงแค่ ลงโทษนักเรียนเท่านั้น	3
8	โรงเรียนควรเข้มงวดในการตรวจค้นสิ่งของ และควรตรวจตราดูตามห้องน้ำหรือ มุมอับต่าง ๆ	8
9	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี เช่น กีฬา ดนตรี หรือ กิจกรรมการอยู่ร่วมกันอื่น ๆ	6
10	นักเรียนที่มีพฤติกรรมชั่วช้าควรเชิญผู้ปกครองมาพบและร่วมมือกันแก้ไข พฤติกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	7

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
11	โรงเรียนควรประกาศยกย่องให้เกียรตินักเรียนที่ประพฤติดี ซึ่งอาจจะคัดเลือกเป็นคนดีประจำเดือน ประจำปี	6
12	โรงเรียนควรให้คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่	7
13	ควรให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นคณะกรรมการนักเรียนทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องเตรียมตัวเพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	2

จากตาราง 15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 13 รายการ สูงสุดคือเรื่อง โรงเรียนมีระเบียบมากเกินไป ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกอึดอัดต่อต้านและเบื่อโรงเรียน จำนวน 10 คน รองลงมาคือเรื่อง โรงเรียนควรเข้มงวดในการตรวจค้นสิ่งของ และควรตรวจตราดูตามห้องน้ำหรือมุมอับต่าง ๆ จำนวน 8 คน

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรพูดจาสุภาพเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน	11
2	เครื่องปรับอากาศในห้องสมุดควรกำหนดเวลาเปิดปิดที่แน่นอน	3
3	ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดเพื่อเชิญชวนให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด	4
4	สินค้าในสหกรณ์ควรมีหลากหลาย	7

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
5	สหกรณ์ควรแจ้งรายรับ รายจ่าย ให้สมาชิกได้ทราบเป็นประจำทุกเดือน	8
6	ในการปันผลควรกำหนดเป็นระยะเวลาที่แน่นอน	2
7	โรงเรียนควรมีห้องลูกเสือเนตรนารี	3
8	การเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ควรจะเข้าค่ายในโรงเรียนเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย	2
9	ควรจะนำกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีไปประยุกต์ใช้กับการอยู่ประจำในหอพักนักเรียน	4
10	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากเกินไป บางกิจกรรมต้องใช้เวลาเตรียมตัวมากทำให้เสียเวลาเรียน	5
11	โรงเรียนจัดกิจกรรมได้หลากหลายดีแล้วแต่ควรเน้นที่คุณภาพของแต่ละชุมนุม	1
12	ในการเข้าชุมนุมควรมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักเรียน	7

จากตาราง 16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 12 รายการ สูงสุดคือเรื่อง เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรพูดจาสุภาพเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน จำนวน 11 คน รองลงมาคือเรื่อง สหกรณ์ควรแจ้งรายรับ รายจ่าย ให้สมาชิกได้ทราบเป็นประจำทุกเดือน จำนวน 8 คน

ตาราง 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานสวัสดิการนักเรียน

ข้อ	รายการ	ความถี่
1	พนักงานขับรถของโรงเรียนบางคนพูดจาไม่สุภาพ ไม่เต็มใจให้บริการ โรงเรียนควรอบรมตักเตือน	6
2	รถโรงเรียนควรจะล้างให้สะอาดพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	3
3	ตู้เย็นเพื่อบริการน้ำดื่มของโรงเรียนมีน้อยเกินไป	7
4	น้ำดื่มควรมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ	4
5	น้ำใช้ไม่ค่อยสะอาดบางครั้งขุ่นเป็นตะกอน โรงเรียนควรจัดซื้อเครื่องกรองน้ำ	8

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
6	ควรนำน้ำที่ใช้แล้วไปบำบัดเพื่อนำกลับมาใช้ในงานเกษตรของโรงเรียน	5
7	โรงเรียนควรติดตั้งไฟตามถนนและตามอาคารต่าง ๆ เพื่อให้แสงสว่าง	6
8	ควรติดตั้งที่วางจระบีหรือควรเพิ่มจำนวนยามรักษาการณ์ เพื่อดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินของโรงเรียน	3
9	โรงเรียนควรตรวจสอบคุณภาพของนมบ้างเพราะบางครั้งมีกลิ่น	2
10	ควรจัดให้มีน้ำผลไม้จำหน่ายในโรงเรียน	5
11	ห้องแนะแนวไม่ควรให้นักเรียนเข้าไปนอน และควรเปิดตลอดเวลา	1

จากตาราง 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานสวัสดิการนักเรียน พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 11 รายการ สูงสุดคือเรื่อง น้ำใช้ไม่ค่อยสะอาดบางครั้งขุ่นเป็นตะกอน โรงเรียนควรจัดซื้อเครื่องกรองน้ำ จำนวน 8 คน รองลงมาคือเรื่อง ตู้เย็นเพื่อบริการน้ำดื่มของโรงเรียนมีน้อยเกินไป จำนวน 7 คน

ตาราง 18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

ลำดับ	รายการ	ความถี่
1	การจัดนักเรียนเข้าอยู่หอพักควรเป็นไปตามความสมัครใจของนักเรียน	7
2	หอพักไม่ควรจะมีกฎระเบียบมากเกินไป	12
3	วันเสาร์และ วันอาทิตย์ ควรเปิดหอพัก	5
4	ควรมีแม่บ้านทำความสะอาดบนหอพัก	7
5	ครูผู้ดูแลนักเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น มีความรักและเข้าใจนักเรียน และมีอารมณ์หนักแน่น	8

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ความถี่
6	ครูผู้ดูแลนักเรียนควรวางตัวให้เหมาะสมเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน พุดจาสุภาพ ไม่ใช่อารมณ์กับนักเรียน	9
7	ครูผู้ดูแลนักเรียนไม่ควรเป็นครูที่จบทางพลศึกษาอย่างเดียว แต่ควรจะมีมาจาก หลายสาขา	6
8	โรงเรียนควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างหอพักเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี และช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด	5
9	โรงเรียนควรมีลานดนตรีให้นักเรียนได้แสดงออกในกิจกรรมยามว่าง	6
10	โรงเรียนควรสนับสนุนเครื่องดนตรีให้มากกว่าในปัจจุบัน	6
11	โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนไปเรียนพิเศษในวันเสาร์ – อาทิตย์ ได้ตาม ความต้องการ	10
12	โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนหรือผู้ปกครองได้รวมกลุ่มกันจัดสอน พิเศษโดยโรงเรียนบริการด้านอาคารสถานที่	2
13	ครูสอนพิเศษที่โรงเรียนจัดหามาควรมีคุณภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้	5
14	โรงเรียนควรเปลี่ยนผู้ประกอบการซักรีดรายใหม่บ้างเพื่อจะได้พัฒนาปรับปรุง คุณภาพให้ดีขึ้น	6
15	เสื้อผ้าที่ซักแล้วไม่ค่อยสะอาด และยับ จึงควรใช้ไม้แขวนแทนการใส่ถุงผ้า	5
16	การส่งเสื้อผ้าซักบางครั้งเกิดการสูญหาย โรงเรียนควรมีมาตรการบังคับให้เป็นไป ตามสัญญา	5
17	การส่งเสื้อผ้าผิดรหัส ผู้ประกอบการไม่ซักรีดให้ น่าจะไม่ใช่เป็นการปฏิบัติที่ ถูกต้อง	2
18	การรับส่งนักเรียนในวันเปิดหรือปิดภาคเรียนควรจะได้รับส่งที่หอพักเนื่องจากมี สัมภาระสิ่งของเป็นจำนวนมาก	9
19	การตรวจค้นสิ่งของควรทำอย่างสุภาพ	3
20	ไม่ควรจัดประชุมหรืออบรมเป็นเวลานาน ในวันรับส่งนักเรียน	11

จากตาราง 18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน
จุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ พบว่า มีผู้เสนอแนะ จำนวน 20
รายการ สูงสุดคือเรื่อง หอพักไม่ควรจะมีกฎระเบียบมากเกินไป จำนวน 12 คน รองลงมาคือ เรื่อง
ไม่ควรจัดประชุมหรืออบรมเป็นเวลานาน ในวันรับส่งนักเรียน จำนวน 11 คน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ได้สรุปผลการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียน 659 คน รวมจำนวนประชากร 714 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็น ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน และนักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการนักเรียน 15 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 70 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ แบบที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน แบบที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารและครู แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูล ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และ ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็น แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

แบบที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีทางสถิติ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหา ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และ ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.3 การรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่

3.4 การรวบรวมข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 5 คน ครู 50 คน รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 55 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 4 ด้าน

การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ด้านงานสวัสดิการนักเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ที่กล่าวถึงมาก คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. ข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ที่กล่าวถึงมาก คือ หอพักนักเรียนมีระเบียบมากเกินไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี เป็นโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบอยู่ประจำ ภาระงานของโรงเรียนมีมากกว่าโรงเรียนปกติ บุคลากรของโรงเรียนมีหน้าที่พิเศษเพิ่มเติมไปจากโรงเรียนโดยทั่วไป เช่น การต้องจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนช่วงหลังเลิกเรียนหรือภาคกลางคืน การดูแลเรื่องอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ ตลอดจนสวัสดิการอื่น ๆ การสร้างเสริมระเบียบวินัย รวมถึงการอยู่ประจำของนักเรียนจำเป็นต้องจัดครูเพื่อควบคุมดูแล เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสุขและมีความปลอดภัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี เป็นโรงเรียนในโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นความสำนึกร่วมกันของผู้บริหารและครูที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสมพระเกียรติของพระองค์ท่าน ประกอบกับโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการให้เป็นสถานศึกษาตัวอย่าง ในด้านการฝึกอบรมนักเรียนให้เป็นกุลบุตร กุลธิดา ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม สามารถพึ่งตนเองได้และมีประโยชน์ต่อสังคม โรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้งานด้านนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ เช่น การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเข้าค่ายคุณธรรม

จริยธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาผู้สาว รวมถึงการจัดกิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัยต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชีวา วรรณพินทุ (2540) ซึ่งได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย พบว่าโรงเรียนมีการจัดการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน เจริญ กาละ (2542) ซึ่งศึกษาการบริหารงานปกครองในโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม กล่าวว่างานที่ฝ่ายปกครองควรจะทำเป็นอย่างยิ่งก็คือการทำให้ให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนที่สม่ำเสมอ และการจัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ (2546) ซึ่งได้ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนวัดสวนพลู สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก วราวุธ ด้วงน้อย (2541) ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนปิ่นสรวงแยลสวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่างานระดับชั้นควรมีการประชุมอบรมนักเรียนในเรื่องระเบียบวินัย ความประพฤติ การดำเนินชีวิตตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่มีความประพฤติดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมปัจจุบัน มีสิ่งยั่วยุทำให้คนในสังคมถูกชักนำไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควรได้ง่าย การที่ใครคนใดคนหนึ่งสามารถดำรงตนได้เหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดีได้ จึงสมควรยกย่องและเชิดชูเพื่อจะได้เป็นกำลังใจให้ประพฤติปฏิบัติตนที่ดีงามต่อไป สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 284) ได้กล่าวไว้ว่า ระเบียบวินัยหรือข้อบังคับที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของนักเรียน ต้องได้รับความร่วมมือทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียน ในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนให้เป็นแบบแผนของความประพฤติที่ดีงามของนักเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนโดยตรง เพราะวินัยทำให้เกิดผลได้ดีในทางปฏิบัติ เป็นการป้องกันและควบคุมความประพฤติของนักเรียน เป็นการช่วยปลูกฝังและเสริมสร้างสิ่งที่ดีงาม เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติและพลโลกที่มีคุณภาพ และเป็นการรักษาชื่อเสียงและสร้างเกียรติภูมิของโรงเรียน

1.2 ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เกิดขึ้นจากนโยบายการจัดการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของกรมสามัญศึกษา (เจริญ ภักดีวาณิช. 2538 : 41) โดยทั้งนี้โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน อันจะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้าต่อไป เป็นต้นว่า กิจกรรมกีฬาหลังจากเลิกเรียน กิจกรรมการเข้าค่ายบูรณาการ

ทางวิชาการ การจัดกิจกรรมวิชาการ กีฬา ดนตรี ศิลปะ ในวันเสาร์ อาทิตย์ รวมถึงการที่โรงเรียนเป็น ศูนย์การเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของจังหวัดจึงต้องบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ผ่องพรรณ

ตรีสุพรรณ (2546) ซึ่งได้ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนวัดสวนพลู สำนักงานเขต บางรัก กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และอดิศักดิ์ สามงามแสน (2544) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านงานกิจการ เสริมหลักสูตรโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมวัน สำคัญต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการสืบทอดประเพณีให้นักเรียนได้ตระหนักในความสำคัญของบุคคลที่ สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและบ้านเมือง เป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูต่อบุคคลแล้ว กิจกรรมดังกล่าวยังเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ซึ่ง สอดคล้องกับ ญัฐศักดิ์ จันทรผล (2547 : 18) ที่กล่าวว่าบุคคลสำคัญของประเทศตลอดจนวีรกรรม ของผู้สร้างคุณประโยชน์ให้กับแผ่นดิน โรงเรียนควรใช้เป็นตัวอย่างทางสังคมในการหล่อหลอม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน

1.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เป็นโรงเรียนประจำการบริหารจัดการโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ งบประมาณในการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนปกติทั่วไป แต่โดยข้อเท็จจริงรัฐบาลไม่ได้จัดสรร งบประมาณเพิ่มเติมให้มีเพียงพอใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกับโรงเรียนทั่วไป ทำให้การบริหารจัดการ บางอย่างมีข้อจำกัด เช่น ระบบการจัดการน้ำดื่มน้ำใช้ยังไม่ดีพอ บ่อน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ขาด อุปกรณ์ในการจัดเก็บหรือน้ำที่ใช้อยู่ขาดการตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สنج ด่านปาน (2546 : 36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การ จัดบริการยานพาหนะที่สะดวกและปลอดภัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดยานพาหนะของโรงเรียนมี การจัดวางระบบที่ชัดเจน มุ่งเน้นในเรื่องของการอำนวยความสะดวก ทั้งในส่วนที่เป็นภารกิจของทาง ราชการและภารกิจที่เป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และนอกจากนี้ยัง จัดบริการไว้ให้กับนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการต่าง ๆ และ บริการนักเรียนยามเจ็บป่วยตลอด 24 ชั่วโมง สอดคล้องกับ มาลี สืบกระแสน (2546 : 15) ที่กล่าว ว่า ภารกิจของโรงเรียนประจํา นั้น การจัดบริการต่าง ๆ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะนักเรียน อยู่ประจำที่โรงเรียน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นอกโรงเรียนเป็นข้อจำกัด ที่นักเรียนไม่อาจปฏิบัติได้ถ้า ไม่ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน ทั้งในส่วนของการทางด้านการวิชาการ ตลอดจนยามเจ็บไข้ได้ป่วย

การจัดยานพาหนะที่สะดวกสบายและปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่โรงเรียนจะต้องทำ

1.4 ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบอยู่ประจำ การที่นักเรียนเป็นจำนวนมากมาอยู่รวมกันเสมือนหนึ่งเป็นบ้านหลังใหญ่ เป็นความจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดการเกี่ยวกับเรื่องความเป็นอยู่ในทุก ๆ เรื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหากับนักเรียน และนอกจากนั้นยังต้องปลูกฝังคุณลักษณะนิสัย เพื่อให้นักเรียนเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งทาง

ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติในการอยู่ประจำในหอพัก การกำหนดตารางปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การจัดบุคลากรเพื่อดูแลนักเรียนประจำที่หอพัก การดูแลรักษาพยาบาล และความปลอดภัยทั้งภาคกลางวันและกลางคืน เป็นต้น สอดคล้องกับ สนใจ ด่านปาน (2546 : 36) ที่กล่าวว่า โรงเรียนจุฬารัตน

ราชวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นโดยนโยบายด้านการศึกษาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์การจัดตั้งแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป จึงมีลักษณะการดำเนินการพิเศษเพิ่มเติม โดยในส่วนของที่อยู่ประจำของนักเรียน โรงเรียนจัดหอนอนให้กับนักเรียนพักประจำ โดยให้นักเรียนที่อยู่ประจำต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการอยู่ประจำของนักเรียนซึ่งกรมสามัญศึกษาเป็นผู้กำหนด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการให้กับนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่นักเรียนต้องจากครอบครัวเพื่อมาอยู่ประจำในโรงเรียน ทำให้ต้องห่างไกลพ่อแม่ หรือญาติมิตร เกิดภาวะของความคิดถึงบ้าน เจ็บเหงาและว้าเหว่ โรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการให้ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้ออกกำลังกาย สนุกสนาน ทำงานร่วมกับคนอื่นได้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ คลายความคิดถึงบ้าน และห่างไกลจากสารเสพติด ตลอดจนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ

2. ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี โดยภาพรวม มีอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่เป็นระบบ มีนโยบายจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชมรมผู้ปกครองและครูให้การสนับสนุนทางด้านทรัพยากรในการจัดการศึกษา นโยบายของโรงเรียน ในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้บุคลากรมีศักยภาพขึ้น มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้

นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรมและความเป็นประชาธิปไตยทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดี ตามความพึงประสงค์ของสังคม การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมทำให้

นักเรียนเรียนได้เต็มศักยภาพและสามารถศึกษาต่อได้ นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยทางด้านดนตรี กีฬา นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ทำใหัโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม ครูมีคุณธรรม จริยธรรมปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณทำให้เป็นแบบอย่างที่ดี ต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไป ครูมีวุฒิทางการศึกษาสูงส่งผลต่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน ครูส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีระบบในการบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบส่งผลให้การปฏิบัติงานทางด้านงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์ที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ เป็นไปตามเกณฑ์ มีแหล่งบริการด้านการเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการห้องศูนย์วิชา ต่างๆ นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างเต็มที่ มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาทำให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย. 2548: 10)

3. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียน ที่กล่าวถึงมากสำหรับผู้บริหารและครูได้แก่ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การรับครูเพื่อเข้ามาดูแลนักเรียนควรกำหนดสัดส่วนตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายการศึกษาของชาติที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง ประกอบกับสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ทุกคนตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน ที่จะทำให้นักเรียนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย ห้องสมุดควรมีความทันสมัย ภาชนะใส่อาหารควรสะอาดและผ่านการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างบประมาณของโรงเรียนมีจำนวนจำกัด และโรงเรียนยังมีอีกหลายสิ่งหลายประการที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไป (แหล่งเดิม. หน้า 11) สำหรับนักเรียน ที่กล่าวถึงมากได้แก่ โรงเรียนมีระเบียบมาก หอพักไม่ควรมีระเบียบมากเกินไป และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรมีความเป็นกันเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายของโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความปลอดภัย ห่างไกลจากยาเสพติด จึงได้กำหนดกฎระเบียบและเข้มงวดให้นักเรียนถือปฏิบัติ และน้ำดื่มน้ำใช้ไม่สะอาด อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดเรื่องแหล่งน้ำที่นำมาใช้ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรและโรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของน้ำดื่มน้ำใช้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาศภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี มีประเด็นที่เสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียน เพื่อพัฒนาสนับสนุนงานสวัสดิการนักเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน
- 1.2 ผู้เกี่ยวข้องควรกำหนดให้มีการดูแลงานสวัสดิการนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 1.3 ผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประจำให้กับผู้รับผิดชอบงาน
- 1.4 ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้ความสำคัญกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนค่านิยมที่ดีงามให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

- 2.1 ควรศึกษาศภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ศิษย์เก่า หรือผู้ปกครองนักเรียน
- 2.2 ควรศึกษาในตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความต้องการ ความพอใจ ความคาดหวัง เจตคติของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี หรือกลุ่มโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย
- 2.3 ควรศึกษาศภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบอยู่ประจำ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร บุญยาภรณ์; และคนอื่น ๆ. (2544). *ศึกษาแนวคิดในการเลือกศึกษาในโรงเรียนประจำของนักเรียนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองในจังหวัดนครปฐม*. เอกสารการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). *เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมวิชาการ. (2533). *คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กลุ่มโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย. (2546). *คู่มือโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย*. (อัดสำเนา).
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2535). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขวัญชีวา วรรณพินทุ. (2540). *การศึกษาสภาพและปัญหาโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิราลักษณ์ จันทะนะ. (2542). *วิธีการจัดการกิจการนักเรียนประจำที่ควรจะเป็นในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เจริญ กาละ. (2542). *การบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เจริญ รักดีวานิช. (2538) *การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เน้นทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (การจัดตั้งโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย)*. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2534). *กิจกรรมร่วมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- (2536). *กิจกรรมร่วมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์.

- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2542). *กิจกรรมร่วมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล. (2547, เมษายน). *ครูมืออาชีพ*. ในเอกสารการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ครูยุคใหม่กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ณ โรงแรมลพบุรีอินส์ เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2547. หน้า 18.
- ทรงศิลป์ ไชยทิพย์. (2541). *ปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์. (2534). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ประกอบ ประพันธ์วิทยา. (2542). *ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสาร ตำรา สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมวล ตันยะ. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. นครราชสีมา: วิทยาลัยครูนครราชสีมา.
- ประเสริฐ สวัสดิมงคล. (2539). *การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2542). *หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริม กรุงเทพฯ.
- ปลื้มจิต สถาพรดำรงค์. (2541). *รายงานประสบการณ์การบริหารงานกิจการนักเรียนประจำ โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปี พ.ศ. 2536 ถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539*. นครปฐม: โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- ผ่องพรรณ ตรีสวรรณ. (2546). *การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนวัดสวนพลู สังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.

- พิชัย เสงี่ยมจิต. (2542). *การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา*. อุบลราชธานี: คณะครู
ศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- มาลี สืบกระแสน. (2546). *ภารกิจของโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ*. ในเอกสารสัมมนาทางวิชาการเรื่อง
โรงเรียนในโครงการเฉลิมพระเกียรติ ณ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี เมื่อวันที่
16 พฤษภาคม 2546. หน้า 15.
- โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี. (2543). *คู่มือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2543*. ลพบุรี:
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี. (อัดสำเนา).
- (2546). *คู่มือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2546*. ลพบุรี: โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย
ลพบุรี. (อัดสำเนา).
- (2548). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2548 – 2549*. ลพบุรี: โรงเรียนจุฬาภรณ
ราชวิทยาลัย ลพบุรี. (อัดสำเนา).
- วรารุณ ด้วงน้อย. (2541). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนปริมังคลาจารย์*
แยลสววิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วินัย พัฒนรัฐ. (2539). *บริหารโรงเรียนประจำ*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วีระพงศ์ ประดิษฐ์. (2548). *สภาพและปัญหาการบริหารงานหอพักนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนจุฬา
ภรณราชวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สนใจ ด่านปาน. (2546). *สภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์
รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขต
ชลบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- สัมฤทธิ์ ไทยโพธิ์ศรี. (2539). *ทัศนะของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีต่อประสิทธิภาพ
ของงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา วัฒนกุล. (2540). *ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์นิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- สุทิน แทนนุ้ย. (2533). *การศึกษาปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปรินิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา) สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- หน่วยศึกษานิเทศน์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2540). *มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายพัฒนางานบริหารในสถานศึกษา.
- อดิศักดิ์ สามงามแสน. (2544). *สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- Bedard, Joseph Donald. (1964). *Written Discipline in California High School*. Dissertation Abstract International. 33 (1) : 3338.
- Doohan, J.E. (1969). *Current Practices and Problems in Student Activities In Four Main Public Secondary School*. Dissertation Abstract. 29 : 2146 - A.
- Emery Stoops, Max Rafferty and Russel E. Johnson. (1981). *Handbook of Educational Administration. A Guide for Practitioners* Boston : Allyn and Bacon.
- Hargerty, R.E. (1971). *An Investigation of Student Activities Program in Michigan Junior High School*. Dissertation Abstracts. 32 : 2401 – A.
- Valerie, Brooks Klein. (1995, December). *Validation of the teacher variance inventory (revised) and its relationship to the survey of attitudes toward children (corporal punishment discipline)* Dissertation Abstracts International. DAI-A56(06) : 2169. (DIO CD-ROM.NO. ACC 953523)
- John, Lares Stephen. (1995, November). *Total Quality Management as a Mean to Improve the Process of Student Discipline*, Dissertation Abstracts International. DAI-A56(05) : 1603. (DIO CD-ROM. NO. ACC9529134).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
- ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
37. การจัดกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการให้กับนักเรียนประจำ.....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
38. การดำเนินการรับส่งนักเรียนประจำ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
39. การจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนประจำ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
40. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานกิจการนักเรียนประจำ.....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

1. ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย

.....

.....

.....

2. ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร

.....

.....

.....

3. ด้านงานสวัสดิการนักเรียน

.....

.....

.....

4. ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี

ประเด็นการสัมภาษณ์ (ใช้กับนักเรียน)

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ สกุล.....

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.1 ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ได้แก่

- 2.1.1 การจัดทำระเบียบและข้อบังคับ
- 2.1.2 การป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน
- 2.1.3 การป้องกันการทะเลาะวิวาทในโรงเรียน
- 2.1.4 การป้องกันปัญหาผู้สาวในโรงเรียน
- 2.1.5 การยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่ประพฤติดี
- 2.1.6 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.2 ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่

- 2.2.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
- 2.2.2 การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
- 2.2.3 การจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี.
- 2.2.4 การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ
- 2.2.5 การจัดกิจกรรมชุมนุมหรือกลุ่มสนใจนอกเวลาเรียนปกติ

2.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ได้แก่

- 2.3.1 การจัดบริการยานพาหนะ
- 2.3.2 การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้
- 2.3.3 การดูแลรักษาความปลอดภัย
- 2.3.4 การจัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม
- 2.3.5 การจัดบริการแนะแนว

2.4 ด้านงานกิจการนักเรียนประจำ ได้แก่

- 2.4.1 การจัดนักเรียนเข้าอยู่ประจำในหอพัก
- 2.4.2 การจัดครูเพื่อดูแลนักเรียนในหอพัก
- 2.4.3 การจัดกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการให้กับนักเรียนในหอพัก
- 2.4.4 การจัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนในหอพัก
- 2.4.5 การจัดบริการซักรีดเสื้อผ้า
- 2.4.6 การจัดบริการรับส่งนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานกิจการนักเรียน

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นายชันฟา ธิโนปจัย	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียน
จุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี
3. นายณัฐศักดิ์ จันทร์ผล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง	อาจารย์ประจำภาควิชาสุขศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. นายวิสูตร เกษมสุข	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 1

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายมนูญ ชัยสูงเนิน
เกิดวันที่	1 ธันวาคม พ.ศ. 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	100 หมู่ 7 ตำบลโพธิ์ไ่ก่ตัน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	ระดับประถมศึกษา (ป. 4) โรงเรียนบ้านดอนตะเฆะ
พ.ศ. 2518	ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.7) โรงเรียนประตู่ชัยพิมาย
พ.ศ. 2523	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5) โรงเรียนพิมาย
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. สูง) วิชาเอก ภาษาไทย วิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2529	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ